№ 79 (4126)

www.nv-online.info

11 кастрычніка 2016 г.
Выдаецца з ліпеня 1995 г.
на беларускай
і рускай мовах

Выдавец:
УП «Народная Воля».
Кошт — свабодны.

На прастор, на шырокі разлог
Выходзі, мой народ, грамадою...
Якуб КОЛАС

Народная Воля

Да ўвагі!
Хто хоча набываць газету ў офісе рэдакцыі — чакаем!

ВІЗІТ

Уладзімір Макей не маўчаў у Варшаве. Як не маўчалі Анджэй Дуда і Вітальд Вашчыкоўскі

Міністр замежных спраў Беларусі Уладзімір Макей учора наведаў Варшаву з нагоды 25-годдзя падпісання дэкларацыі аб добрасуседстве, узаемным разуменні і супрацоўніцтве паміж Польшчай і Беларуссю.

Хоць і не вядомы дэталі размоў У.Макея з прэзідэнтам Польшчы Анджэем Дудам і міністрам замежных спраў Вітальдам Вашчыкоўскім, але ж, можна не сумнявацца, ім было што абмеркаваць. Галоўнае, каб гэты візіт У.Макея пайшоў на карысць і Беларусі, і Польшчы, і ўсяму ўсходнееўрапейскаму рэгіёну, у якім нашы краіны адыгрываюць важную ролю.

На здымку: Уладзімір Макей у атачэнні польскіх калег.

АСОБА

Аляксандра Герасіменя – знакамітая спартсменка – заслугоўвае павагі не толькі за высокія дасягненні на водных дарожках, але і за актыўную грамадзянскую пазіцыю.

(Працяг на 2-й стар.)

ТЕМА ДНЯ

Медведев опроверг Семашко

Вчера вице-премьер правительства Беларуси **Владимир Семашко** заявил:

«Мы отрегулировали все текущие моменты. В третьем квартале заблокирована половина поставки нефти в Беларусь. Мы должны были получить 6 миллионов тонн, а сейчас получаем только 3 миллиона. До 20 октября должна восстановиться поставка нефти в полном объеме под полную загрузку наших НПЗ. Мы тоже сделали компромиссные шаги. Недавно были несколько повышены тарифы на транзит нефти. Мы это возвращаем назад. То есть останутся те тарифы, которые действовали по состоянию на 1 октября».

Но как быть с огромным долгом, который накопился за этот год по газу? Известный финансовый аналитик Б.Желиба уверен, что отдать его сразу не получится: *«Белорусская сторона будет просить погасить долг в рассрочку. Потому как найти более 300 миллионов долларов (а может, и 400), которые Минск недоплатил Москве в этом году, весьма сложно. Наши золотовалютные резервы на минимуме, и едва-едва вытянули их уровень до нужного размера, чтобы получить кредит от Евразийского банка».*

Белорусская сторона распространила информацию, что достигнута договоренность о снижении цены до 100 долларов за 1000 кубометров газа. Но когда верстался номер, пришла, пожалуй, сенсационная новость из Москвы. Премьер-министр России **Дмитрий Медведев** опроверг Семашко, заявив о том, что цена за поставляемый в Беларусь газ остается прежней. *«Еще раз хотел бы акцентировать внимание, что цена рассчитывается по существующей формуле, никакой корректировки не произведено, необходимо погасить задолженность для того, чтобы восстановить нормальные хозяйственные отношения. Надеюсь, это белорусские партнеры понимают»*, – сказал Медведев на совещании с вице-премьерами в Горках.

Вот тебе, бабушка, и Юрьев день...

Олег ШЕПЕЛЮК.

ТРАГЕДЫЯ

«Так нечакана сустрэцца са смерцю...»

Як паведамлялася, 8 кастрычніка каля 17.30 у сталічны гандлёвы цэнтр "Еўропа" зайшоў 17-гадовы хлопец у незвычайнай амуніцыі. У спартыўнай шапцы, у нейкіх незвычайных акулярах і навушніках. На спіне – чахол ад гітары, у руках – працуючая бензапіла.

– Я знаходзілася літаральна ў некалькіх метрах ад яго, было проста жудасна, – расказвае адна з гандлярак. І паказвае мне невялікую лавачку пасярод радоў. Менавіта на ёй сядзела 42-гадовая **Алена Александравец,** якая загінула.

Эксперты-крыміналісты з затрыманым бандытам.

"Яна працавала паверхам вышэй, у магазіне акуляраў, спецыяльна спусцілася ўніз, каб купіць калготкі, якія прадаваліся ля гэтай лавачкі. І трэба ж такому здарыцца – прадаўшчыца акурат у гэты момант сышла на вуліцу пакурыць, а таму Алена вырашыла прысесці на лавачку, каб дачакацца. Яна і стала ахвярай гэтага псіхапата. Спачатку ён парэзаў яе бензапілой, а пасля дастаў з чахла сякеру і дабіў. Так нечакана сустрэцца са смерцю..."

У тым жа цэнтры, усяго ў некалькіх метрах ад месца трагедыі, – піцэрыя. Там хлопец таксама "адзначыўся" – некалькі разоў ударыў наведвальніцу сякерай у грудзі. Жанчына да гэтага часу знаходзіцца ў 10-й гарадской бальніцы.

"А праз нейкі час ён падняўся на наш паверх, – распавядае мне яшчэ адна гандлярка. – *Бензапілу пакінуў унізе, спакойна падняўся па лесвіцы... Пастаяў і паглядзеў на прадаўцоў мабільных тэлефонаў, але адвярнуўся і рушыў у мой бок. Спыніўся з сякерай ля майго магазіна. Я якраз па тэлефоне з сяброўкай размаўляла, пачала ёй апісваць гэтага незвычайнага хлопца. Не ведала ж, якая трагедыя ўжо адбылася, а дзівакоў у нас хапае сярод наведвальнікаў. Ён падняў акуляры, уважліва паглядзеў на мяне... Раптам бачу, што прадпрымальнікі бягуць, у руках у іх крэслы. А хлопец развярнуўся – і на іх з сякерай пайшоў. Усе адразу за лаўку з вазонам – ш-шась! Праўда, нехта стул кінуў ды патрапіў у вітрыну нашага магазіна. Я іх нават пасарамаціла: маўляў, а мой магазін пры чым тут? Але затым мужчыны ўсім гуртом спружыліся ды затрымалі дэбашыра. Там адзін прадавец добра дапамог, скруціў яго".*

На месцы, дзе загінула Алена Александравец, – кветкі і гарацьлампадкі.

Ад рук "буйнага наведвальніка" пацярпела яшчэ і прыбіральшчыца.

"Яна сама – былая дзюдаістка, таму неяк ухілілася з-пад удару, – распавядаюць мне. – *Таму там рана не вельмі глыбокая, зараз прыбіральшчыца дома. Уяўляеце, жанчыны на сябе ўдар прымалі, а дзе была ахова гандлёвага цэнтра?"*

Паводле слоў прадпрымальнікаў, учора зранку сілавікі прывозілі бандзюгу ў гандлёвы цэнтр на нейкі следчы эксперымент.

Тым часам стала вядома, што малады чалавек (у СМІ з'явілася яго імя – **Улад Казакевіч**) у 2014 годзе праходзіў лячэнне ў псіханеўралагічным дыспансеры. Акрамя таго, як удакладнілі ў праваахоўных органах, ён раней не быў судзімы, рос у забяспечанай сям'і. Бацька пражывае ў Мінску асобна, маці і сястра – за мяжой. Паводле некаторай інфармацыі, у маладога чалавека ёсць уласная кватэра.

«Рашэнне аб здзяйсненні масавага забойства з асаблівай жорсткасцю затрыманы прыняў даўно. У кастрычніку гэтага года меў намер здзейсніць аналагічнае дзеянне па месцы вучобы, аднак не давёў свой намер да канца па не залежных ад яго прычынах, – заявілі праваахоўнікі. – *Сваю віну малады чалавек прызнаў. Матывам злачынства, паводле яго слоў, паслужыла расчараванне ў самім сабе, агіда да чалавецтва, дэпрэсіўны настрой».*

Сваёй мэтай ён ставіў забойства як мага большай колькасці людзей і жадаў сам быць забітым пры затрыманні. Дарэчы, вучыўся малады чалавек на першым курсе юрыдычнага факультэта прыватнага Мінскага інстытута прававых і сацыяльных адносін.

...Алена Александравец працавала ў гандлёвым цэнтры ўсяго некалькі тыдняў. Праходзіла стажыроўку. У яе засталіся двое дзетак – сын і дачка. Муж загінуўшай жанчыны (паводле нашай інфармацыі, ён – супрацоўнік міліцыі) распавёў, што размаўляў з жонкай па тэлефоне прыкладна за 15 хвілін да трагедыі. А сёння – развітанне з ёй ...

Алесь СІВЫ.

ПА ЧУТКАХ І...

У працуючых пенсіянераў забяруць 40% пенсіі?

Адразу некалькі чытачоў з розных рэгіёнаў Беларусі звярнуліся ў рэдакцыю з адным і тым жа пытаннем: ці праўда, што з 2017 года з пенсій пенсіянераў, якія працягваюць працаваць, будуць утрымліваць 40% пенсіі? Тыя, хто тэлефанаваў, сцвярджалі, што інфармацыю атрымалі, як кажуць, з першых вуснаў – з мясцовых органаў сацыяльнай абароны.

– *Такія чуткі ходзяць, але ніякіх афіцыйных дакументаў у нас на ўзгадненні няма*, – патлумачылі нам у аддзеле пенсіённага забеспячэння Камітэта па працы, занятасці і сацыяльнай абароне Мінгарвыканкама.

– А колькі сёння недаатрымліваюць тыя пенсіянеры, хто працягвае працаваць?

– *Па-рознаму. У пенсіянераў з маленькай дапамогай, якія працягваюць працаваць, могуць наогул нічога не вылічваць. Пенсія выплачваецца ў поўным аб'ёме, калі ў працуючага пенсіянера індывідуальны каэфіцыент менш за 1,3. У каго звыш 1,3, сума выліку яшчэ залежыць і ад працоўнага стажу, і ад віду пенсіі. Але які гэта працэнт ад пенсіі, можна сказаць, калі разлічыць пенсію канкрэтнага пенсіянера.*

Паводле некаторых дадзеных, сёння максімум, які могуць вылічваць з дапамогі працуючага пенсіянера, не перавышае 25 працэнтаў. З тых, у каго значны індывідуальны каэфіцыент і вялікі працоўны стаж, як правіла, утрымліваюць 18–20 працэнтаў. Напрыклад, у нашай чытачкі – пенсіянеркі Ніны Міхайлаўны індывідуальны каэфіцыент 2,7, а працоўны стаж 32 гады. Яе пенсія складае 377 рублёў 4 капейкі, але яна працягвае працаваць і атрымлівае дапамогу ў памеры 306 рублёў 81 капейка. То бок з яе пенсіі ўтрымліваюць 18%. Калі з новага года з пенсій пенсіянераў, якія працуюць, будуць утрымліваць 40% пенсіі, то дапамога Ніны Міхайлаўны "ўсохне" да 226 рублёў 22 капеек, і дзяржава сэканоміць на яе пенсіі 150 рублёў 82 капейкі. Ці будзе сэнс працягваць працаваць?

Можа, гэтага і дамагаюцца ўлады – яшчэ больш сэканоміць на пенсіях?

– *Абсалютна рэальны сцэнарый*, – лічыць экс-міністр працы і сацыяльнай абароны **Аляксандр Сасноў.** – *У краіне няма грошай, эканоміка не працуе, а праводзіць рэформы нашы кіраўнікі не хочуць з-за боязі страціць уладу. Яны шукаюць любыя варыянты ў чарговы раз абрабаваць насельніцтва.*

Вольга ГРЫНЯВІЦКАЯ.

В МИРЕ

Ужасный ураган «Мэтью»

Стихия начала свой разрушительный путь со стран Карибского бассейна. «Мэтью» стал самым мощным ураганом в этом регионе с 2007 года, унеся жизни более 1000 человек на Гаити, а также в нескольких других странах региона.

Ураган сопровождался сильными ливнями и ветром. На Гаити он привел к наводнениям и оползням.

Большинство людей, погибших в результате урагана, проживали в трущобах маленьких городков и в деревнях возле южного побережья, многие погибли под упавшими деревьями, обломками разрушенных зданий, утонули в вышедших из берегов реках.

По данным ООН, около 350 тысяч человек на Гаити нуждаются в помощи.

РАЗВІТАЛЬНЫЯ СЛОВЫ

Анджэй Вайда: in memoriam

Сумная вестка прыйшла з Польшчы. На гэтым свеце паменела на аднаго чалавека-легенду. Пражыўшы немалое і надзвычай насычанае творчае жыццё, 9 кастрычніка памёр вялікі рэжысёр Анджэй Вайда.

Два разы, у 2005-м і 2009 гадах, Вайда сустракаўся з настаўнікамі і вучнямі Беларускага гуманітарнага ліцэя. Добра памятаю, як падчас першай сустрэчы ў варшаўскім прадмесці Ламянкі ён, атрымаўшы запіску ад аднаго з ліцэістаў "А ці не хацелі б вы, спадар Вайда, як мы, вучыцца ў падпольным ліцэі?", адказаў: "А я якраз і вучыўся! Падчас вайны акупанты-немцы дазвалялі палякам мець толькі пачатковыя школы, і нямала людзей заканчвалі сярэднюю школу ў падполлі: нават адпаведныя дакументы нам выдаваліся з подпісамі і пячаткамі!"

Падчас абедзвюх сустрэч уразіла тое, што чалавек сусветнай вядомасці і ўжо вельмі саліднага веку не шкадаваў свайго часу на размову з падлеткамі: першы раз яна доўжылася дзве з паловай, другі раз (ужо ў цэнтры Варшавы) – больш за дзве гадзіны! Памятаю, што спачатку спадару Анджэю спрабавалі перакладаць яго беларускіх суразмоўцаў, але потым ён сказаў, што ўсё разумее, – і не дзіва: ён нарадзіўся ў Сувалках, дзе палякам былі не чужыя ні беларуская, ні літоўская мовы...

Другая сустрэча адбывалася пасля прагляду ліцэістамі стужкі "Катынь", якая ўразіла сваім суровым рэалізмам. Спадар Вайда распавёў нам, як паўставала задума гэтага фільма. Па-першае, бацька будучага рэжысёра быў сярод тых мабілізаваных у першыя дні вайны з запасу, а потым інтэрніраваных Чырвонай Арміяй польскіх афіцэраў, што былі расстраляны, праўда, не ў самой Катыні, а ў Харкаве. Па-другое, яшчэ ў час камуністычнай Польшчы знакаміты кампазітар Кшыштаф Пендэрэцкі сказаў рэжысёру, што, калі той ("калі надыдуць іншыя часы") будзе здымаць фільм пра Катынь, ён гатовы напісаць да яго сваю музыку. Так яно, урэшце, і здарылася...

Анджэй Вайда быў адным з падпісантаў "Дэкларацыі ў падтрымку свабоды творчасці ў Беларусі", якую напрыканцы 1990-х падпісала нямала вядомых беларускіх і польскіх творцаў. Самае ж галоўнае, чым ён запомніўся, безумоўна, не аднаму мне – гэта яго надзвычайная дэмакратычнасць у паводзінах, уменне слухаць і імкнуцца зразумець іншых.

Свет пабяднеў яшчэ на аднаго Вялікага Чалавека, якога можна смела ставіць у адзін шэраг з Махатмам Гандзі, Вацлавам Гавелам, Васілём Быкавым або маці Тэрэзай... Вечны яму спачын!

Лявон БАРШЧЭЎСКІ, кандыдат філалагічных навук.

Народная Воля http://www.nv-online.info 11 КАСТРЫЧНІКА 2016 г.

ЗАКУЛІССЕ

«Пазалочаныя парашуты» дэпутатаў пятай Палаты

Сёння, 11 кастрычніка, дэпутацкія крэслы зоймуць дэпутаты Палаты прадстаўнікоў шостага склікання, якія чатыры гады будуць працаваць на сталай аснове ў парламенце. Такім чынам, учарашні дзень быў апошнім працоўным днём для дэпутатаў Палаты пятага склікання, большасць з якіх у новы парламент не трапіла. Захаваюць дэпутацкія крэслы толькі 28 з 110 дзейных мандатнікаў.

У расійскай Думе сапраўды «залатыя парашуты»

Ці атрымаюць былыя беларускія дэпутаты «залатыя парашуты», як іх расійскія калегі з Дзярждумы, што не ўвайшлі ў новы склад парламента? У параўнанні з калегамі з Дзярждумы былыя беларускія «палатачнікі» атрымаюць даволі сціплыя выхадныя дапамогі. Так, кожны былы расійскі дэпутат будзе мець 1,586 млн расійскіх рублёў (24,5 тысячы долараў). Ды і сярэдні заробак у расійскіх «слугаў народа» амаль у чатыры разы вышэйшы за беларускі (у «думцаў» – 450 тысяч расійскіх рублёў, ці каля 7 тысяч долараў; у беларускіх – прыкладна 1,5 тысячы долараў у эквіваленце).

У Законе «Аб статусе дэпутата Палаты прадстаўнікоў, члена Савета Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь» прапісаны гарантыі працоўных правоў, і памер выхадной дапамогі: «Па заканчэнні тэрміну паўнамоцтваў дэпутату Палаты прадстаўнікоў, члену Савета Рэспублікі, якія працуюць у парламенце на прафесійнай аснове, выплачваецца выхадная дапамога ў памеры, вызначаным для міністра Рэспублікі Беларусь».

Але пра дакладныя лічбы казаць цяжка, бо ў кіраўнікоў розных міністэрстваў заробкі розныя. Кіраўнікі сілавых ведамстваў атрымліваюць больш за міністра культуры ці, напрыклад, сельскай гаспадаркі. Паводле прызнання дэпутатаў ранейшых скліканняў, выхадная дапамога з усімі выплатамі складае 3–5,5 тысячы долараў.

Ордэны і медалі

Але, як той казаў, «не хлебам адзіным» жыве дэпутат. Кіраўнік краіны аддзячыў асабліва адданым і працавітым дэпутатам і маральна: асобным уручыў дзяржаўныя ўзнагароды. Так, дэпутат **Сяргей Канопліц**, які адбыў у парламенце два тэрміны, а раней працаваў старшынёй Ельскага райвыканкама, узнагароджаны ордэнам Пашаны. Іншыя парламентарыі-доўгажыхары – **Ларыса Багдановіч, Віталь Бусько, Віктар Валюшыцкі, Генадзь Грыцкевіч, Валянцін Жураўскі, Мікалай Іванчанка, Віктар Шчацко** і **Святлана Шылава** – ўганараваны медалямі «За працоўныя заслугі». Усе яны ў апошняй выбарчай кампаніі не ўдзельнічалі і сыходзяць з парламента.

Пасля Палаты – толькі на павышэнне

Законам замацавана і працаўладкаванне былых слуг народа. «Ім прапаноўваецца праца з іх згоды з улікам атрыманай кваліфікацыі і досведу работы ў парламенце. Па жаданні ім прадастаўляецца ранейшае месца працы (пасада), за выключэннем пасады члена ўрада Рэспублікі Беларусь і пасады ў дзяржаўных органах, а пры адсутнасці такой магчымасці ў сувязі з ліквідацыяй ранейшай пасады – іншая раўнацэнная праца (пасада)».

З трацінай дэпутацкага корпусу – тых, хто застаўся ў Палаце, – праблема не стаіць. Да таго ж літаральна ў мінулы чацвер старшыня Палаты прадстаўнікоў **Уладзімір Андрэйчанка** паабяцаў, што знойдзе абраным парламентарыям на правах больш дасведчаных узначаліць некаторыя пастаянныя камісіі.

Прыкладна 20% былых дэпутатаў – людзі пенсійнага ўзросту, і яны могуць ісці на заслужаны адпачынак. Так, дэпутат **Аляксандр Юркевіч** раней займаў пасаду старшыні Пружанскага райвыканкама. Адпрацаваўшы два тэрміны ў Палаце прадстаўнікоў, паведаміў, што ідзе на пенсію, вяртаецца ў Пружаны, дзе яго чакаюць дзеці і ўнукі.

Дый чаму не адпачываць: пенсія – 70% ад дэпутацкага заробку. Лічыце самі: дэпутаты зараблялі за месяц у сярэднім 25 мільёнаў старых (неназмінаваных) рублёў (прыкладна 1600 долараў). Так, дэпутатка **Аксана Няхайчык** задэкларавала гадавы даход у суме 305 мільёнаў неназмінаваных рублёў, **Наталля Клімовіч** – 304 мільёны, **Валерый Барадзеня** – амаль 340 мільёнаў, старшыня **Уладзімір Андрэйчанка** – 410 мільёнаў). Так што пенсія ў былых слуг народа будзе неблагая, не дзіва, што сярод кандыдатаў у дэпутаты вельмі шмат людзей перадпенсійнага веку.

У пошуку новых крэслаў

Праўда, не ўсе дэпутаты збіраюцца на адпачынак. Дэпутатка пенсійнага веку **Ларыса Багдановіч**, якая выбіралася ў Брэсце і, паводле яе прызнання, не парывала са сваім «дзецішчам» – абласным Цэнтрам медыцынскай рэабілітацыі для дзетак з псіханеўралагічнымі захворваннямі «Тонус», пасля нядоўгага адпачынку збіраецца вярнуцца туды, працягваць займацца ўрачэбнай дзейнасцю.

Некаторыя дэпутаты ўжо сядзяць у двух крэслах. Напрыклад, гісторык **Марат Жылінскі** яшчэ ў снежні 2014 года прызначаны рэктарам Акадэміі кіравання пры прэзідэнце. Старажыл **Міхаіл Самасейка** (былы старшыня Цэнтральнага суда г.Мінска), які ў Палаце прадстаўнікоў чацвёртага склікання ўзначальваў пастаянную камісію па заканадаўстве і судова-прававых пытаннях, а ў пятым скліканні – міжнародных спраў, у чэрвені 2015 года быў прызначаны першым намеснікам адказнага сакратара Парламенцкага сходу Саюза Беларусі і Расіі. Так і разрываецца паміж Масквой і Мінскам.

Сярод былых дэпутатаў яшчэ некалькі юрыстаў (суддзі **Уладзімір Чаравач, Людміла Міхалькова**, пракурор Магілёўскай вобласці **Эдуард Сянькевіч**). Людміла Міхалькова, якая да дэпутацтва працавала старшынёй Гомельскага абласнога суда, пойдзе працаваць начальнікам упраўлення Вярхоўнага суда; **Уладзімір Чаравач** (былы старшыня Кастрычніцкага суда г.Мінска) – суддзёй Вярхоўнага суда. Так што ўсе ідуць на павышэнне.

Без праблем знаходзяць працу і медыкі, якіх у Палаце было шмат. Урачы **Валянцін Міхасюк, Святлана Шылава, Аляксандр Сяцько, Алена Шамаль, Віктар Лісковіч, Ганна Лапаціна, Валерый Гушча, Наталля Клімовіч** таксама вяртаюцца да ранейшай прафесійнай працы. Напрыклад, **Святлана Шылава**, якая ў свой час была галоўным гінеколагам Міністэрства аховы здароўя, а потым засядала ў Палаце два тэрміны, паведаміла, што будзе працаваць у медыцынскім універсітэце, адкуль фактычна і не сыходзіла: будучы дэпутаткай, выкладала і рабіла аперацыі.

Доктар **Алена Шамаль** адпрацавала два дэпутацкія тэрміны. Да гэтага была намесніцай галоўнага ўрача Бабруйскага шпіталя. Ёй паступіла некалькі прапаноў, сярод якіх была і такая: узначаліць Магілёўскую цэнтральную паліклініку. Пагадзілася. Кажа, што выбар зрабіць было цяжка.

Лёгка працаўладкоўваюцца і прадстаўнікі сферы адукацыі, дырэктары школ і настаўнікі: **Мікалай Воўкаў, Жанна Мішур, Людміла Старасціна**, іншыя. Жанна Мішур вяртаецца ў родны Бабруйск на пасаду дырэктара школы №30, якую раней займала 15 гадоў. Спяшаецца: ужо сёння пачынае працу, бо новы навучальны год пачаўся больш як месяц таму, а школа засталася без кіраўніка.

Выкладчыкі не перапынялі сваёй працы

Кіраўнікі і выкладчыкі ВНУ, якіх у парламенце таксама нямала, сваёй асноўнай працы і не пакідалі. Згодна з заканадаўствам, ім дазвалялася сумяшчаць дэпутацтва з выкладаннем. Напрыклад, **Валянціна Лявоненка** будзе працаваць прарэктарам у Беларускім дзяржаўным тэхналагічным універсітэце, **Зыгмунд Валевіч** – у Ваеннай акадэміі, **Міхаіл Волкаў** – у Гарадзенскай сельгасакадэміі, **Ала Навумчык** – у Беларускім гандлёва-эканамічным універсітэце спажывецкай кааперацыі.

«Найбольш перспектыўных» прызначаюць у дзяржаўныя органы

Частка шматлікага атрада былых старшынь выканкамаў пойдзе на працу ў мясцовыя органы ўлады. Астатніх працаўладкуюць, але не абавязкова ў свае раёны. Кіраўнікоў «вертыкалі» было ў Палаце прадстаўнікоў нямала: **Мікалай Язубец** (Баранавічы), **Мікалай Юрчевіч** (Пружаны), **Галіна Філіповіч** (Светлагорск), **Сяргей Ушкевіч** (Шучын), **Анатоль Бойка** (Клецк), **Пятро Шыкшын** (Лепель), **Уладзімір Дзядзюля** (Орша), **Леанід Апанасюк** (Жлобін), **Віктар Шчацько** (намеснік старшыні Мінскага аблвыканкама).

...Самым адданым засядзелым адназначна: на высокіх пасадах могуць разлічваць тыя дэпутаты, хто падчас сваёй кадэнцыі не даваў ніякай падставы сумнявацца ў сваёй адданасці кіраўніку дзяржавы. Напрыклад, **Генадзь Давыдзька**, былы акцёр і дырэктар Купалаўскага тэатра, які адсядзеў у Палаце два тэрміны з 2004-га да 2012 года, у 2010-м (перад прэзідэнцкімі выбарамі) быў прызначаны старшынёй Белтэлерадыёкампаніі. Некалі дэпутата **Сяргея Маскевіча** прызначылі міністрам адукацыі, **Валянціну Качан** – намесніцай міністра аховы здароўя.

Жыллё ў Мінску як дадатковы бонус

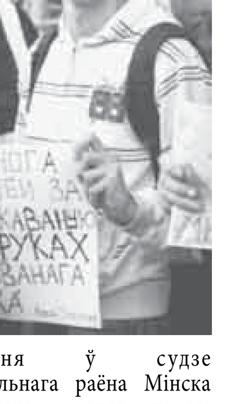
Іншагародніх дэпутатаў павінны пакінуць службовае жыллё. Як правіла, яны атрымліваюць арэндныя кватэры ў доме ў Казарменным завулку (там знаходзіцца звыш 70 кватэр). Гэта абсталяваныя мэбляй і ўсім неабходным двух-, трох-, чатырохпакаёвыя. Тэрмінова высяляць былых дэпутатаў ніхто не будзе, ім дадуць час сабраць рэчы. А новым парламентарыям, згодна з артыкулам 32 Закона аб статусе дэпутата, на перыяд да атрымання жылога памяшкання дадуць месца ў гасцініцы, напрыклад, кампенсуюць выдаткі па найме кватэры.

А многія дэпутаты выкарыстаў магчымасць набыць нерухомасць у сталіцы. Праўда, гавораць яны пра гэта неахвотна. Як прызналася брэсцкая дэпутатка Ларыса Багдановіч, падчас першай кадэнцыі яна жыла, як усе, у службовай кватэры ў Казарменным завулку. Але на перыяд працы ў парламенце другога склікання дэпутаты атрымліваюць права на льготную кватэру. Спадарыня Багдановіч гэтым правам скарысталася і пабудавала ў Мінску жыллё.

Прычым будучы дэпутатам на заканадаўчым узроўні, жыллё ў сталіцы будуюць з такім статусам на ўлік тых, хто мае патрэбу ў паляпшэнні жыллёвых умоў, могуць прэтэндаваць на льготныя крэдыты на 20 гадоў са стаўкай 14,5%.

Так што большасць дэпутатаў, нават тых, што прыйшлі ў парламент з высокіх пасад, нічога не губляюць. Без працы былых «палатачнікаў» не пакінуць, свае бонусы яны атрымаюць.

Іна СТУДЗІНСКАЯ.
(Радыё Свабода.)

Сёння ў судзе Цэнтральнага раёна Мінска пачынаецца разгляд справы Дзмітрыя Паліенкі. Судзіць хлопца будуць па арт.364 Крымінальнага кодэкса "Гвалт

СУД

У чым абвінавачваюць веласіпедыста?

або пагроза ўжывання гвалту ў дачыненні да супрацоўніка органаў унутраных спраў", за які прадугледжана адказнасць у выглядзе арышту, абмежавання волі на тэрмін да пяці гадоў або пазбаўлення волі на тэрмін да шасці гадоў. Акрамя гэтага, дадаткова Паліенку абвінавачваюць па ч.2 арт.343 КК РБ "Выраб і распаўсюджванне парнаграфічных матэрыялаў або прадметаў парнаграфічнага характару", па якім хлопцу пагражае пазбаўленне волі на тэрмін ад двух да чатырох гадоў.

Нагадаем, затрыманне веласіпедыстаў – удзельнікаў акцыі «Крытычная маса» адбылося ўвечары 29 красавіка. Затрыманаму **Дзмітрыю Паліенку** 6 мая выставілі абвінавачанні.

Некаторыя лічаць, што хлопец патрапіў пад пераслед за сваю сацыяльную актыўнасць, але праваабаронцы з гэтай нагоды выказваюцца больш асцярожна.

"Мы будзем уважліва сачыць за справай Дзмітрыя Паліенкі, і з улікам той інфармацыі, якую назбіраем, будзе прынята нейкае рашэнне", – паведаміла праваабаронца **Наста Лойка.**

АСОБА

Аляксандра ГЕРАСІМЕНЯ:

«Расце толькі той, хто змяняецца»

Пра знаёмства з Генадзем Бураўкіным

– З Генадзем Мікалаевічам і ягонай жонкай Юліяй Якаўлеўнай мяне пазнаёміў Сяргей Шчурко (*журналіст газеты «Прессбол» і менеджар спартсменкі.* – **Ред.**). Адным халаднаватым дажджлівым вечарам у чарадзе абавязковых спраў мы зайшлі ў госці да сям'і Бураўкіных. Шчыра кажучы, дагэтуль звесткі пра гаспадара дома былі даволі павярхоўныя: практычна ўсё, што ведала, – паэт, пісьменнік, карацей, чалавек ад літаратуры.

Спачатку мне падалося, што я патрапіла ў мінулае, як на машыне часу: высачэзныя столі ў кватэры, старэнькі сервіз, вялізны гадзіннік з зязюляй, мноства кніг і чорна-белых фотаздымкаў. Але першыя хвіліны размовы ўсё паставілі на свае месцы – было абсалютна відавочна, што ў гэтай сям'і ўладарыць ўзаемапавага і душэўная цеплыня. Гэта быў чароўны вечар, які я ніколі не забуду. Тады ж атрымала ў падарунак кнігу вершаў за подпісам аўтара....

Ад сустрэч з такімі асобамі пранізваешся любоўю да гісторыі роднай зямлі, да людзей, якія тут жылі і здабывалі ёй славу.

Пра мову і нацыянальныя сімвалы

– Для мяне відавочна, што тыя сімвалы і каштоўнасці, за якія мы прывыклі чапляцца з часоў Савецкага Саюза, – гэта нават не ўчарашні, а заўчарашні дзень. Гэта проста трэба зразумець і жыць сучаснасцю.

Мне здаецца, што старажытны сімвал нашай зямлі – Вялікага Княства Літоўскага – «Пагоня» актуальны сёння, як ніколі. Калісьці вершнікі ВКЛ даганялі захопнікаў, што ўрываліся і рабавалі нашу зямлю. Цяпер нам таксама трэба даганяць – слава Богу, не для ўзброенай сутычкі, а для таго, каб адчуваць сябе роўнымі сярод моцных.

Нам ёсць чаму вучыцца, і гэта абавязкова трэба рабіць, таму што расце толькі той, хто ўмее мяняцца.

Тут лёгка правесці паралель з вялікім спортам: калі хочаш змагацца за золата чэмпіянатаў свету, то трэба быць у курсе сучасных міжнародных методык, не баючыся адмаўляцца ад таго, што калісьці было добрым і перадавым.

Я люблю родную мову, як і ўсе нармальныя беларусы. Але ў рэальным жыцці карыстаюся ёй рэдка. І, скажам, у нашай зборнай ніхто на ёй не гаворыць. А я не настолькі фанатычны правадыр беларускай мовы, каб камунікаваць на ёй 24 гадзіны ў дзень. Хоць упэўнена, што родную мову павінен ведаць кожны з нас. І кожны сам вызначае, якім чынам павінен яе паважаць.

Пра асабістае

– Плывец Яўген Цуркін прапанаваў мне выйсці за яго замуж яшчэ ў сакавіку. Не бачыліся тады больш за два месяцы, сустрэліся на спаборніцтвах у Славеніі. Я толькі-толькі зайшла ў пакой – і вось адбылася прапанова. Дарэчы, сваё вяселле я не бачу шыкоўным. Хацелася б, каб яно прайшло ў дамашнім коле.

Падрыхтаваў Алесь СВЯТЛАНІЧ.

НА ПРОХОДНОЙ

Дыхните!

На предприятии «Гомельоблтеплосеть» внедрили новую пропускную систему. Работники попадают на территорию через специальную кабину-шлюз, где фиксируется точное время их прихода, а также автоматически проверяется содержание паров алкоголя.

Одну из таких кабин установили у входа на производственную базу предприятия на улице Войсковой. Принцип действия такой: работник с помощью специального пластикового пропуска попадает в кабину, где на уровне его лица установлен бесконтактный анализатор алкоголя. Если прибор дает «добро», дверь откроется, и можно идти к своему рабочему месту. Если нет, человек попадает под подозрение и проходит детальное медицинское обследование.

– *Аппарат российского производства настроен на уровень паров алкоголя 0,3 промилле и выше*, – рассказала начальник бюро кадров КПУП «Гомельоблтеплосеть» Наталья Баркова. – *Если на человека падает подозрение, информация об этом тут же поступает в компьютер головного подразделения предприятия. Один раз прибор уже доказал эффективность своей работы. Работник сам написал объяснительную, в которой признался в употреблении спиртного. В итоге предприятие мирно с ним рассталось, даже не прибегая к услугам наркологов.*

Кстати, выйти с территории предприятия, минуя кабину, просто невозможно.

– *Наши работники с пониманием отнеслись к новшеству*, – говорит Баркова. – *Общий уровень трудовой дисциплины заметно вырос.*

ПРАВА ЧЕЛОВЕКА

Андрей Бондаренко пожаловался в ООН

4 октября с.г. в офисе Объединенной гражданской партии Валерий Григорьевич Бондаренко подписал обращение в Комитет ООН по правам человека от имени своего сына – Андрея Бондаренко. Теперь он находится в Могилевской тюрьме №4, где отбывает оставшийся срок наказания по обвинению в совершении хулиганских действий.

Основанием для подачи Обращения в международную инстанцию послужило нарушение пунктов 1, 2, 3 статьи 14 в совокупности с пунктом 2 статьи 2 Международного пакта ООН о гражданских и политических правах. Речь идет о том, что при рассмотрении уголовного дела в отношении А.Бондаренко были нарушены основные гарантии правосудия, а именно: 1) рассмотрение дела компетентным, независимым и беспристрастным судом; 2) презумпция невиновности; 3) право обвиняемого иметь достаточное время и возможности для своей защиты и общения с выбранным им защитником; 4) право обвиняемого допрашивать показывающих против него свидетелей и право на вызов и допрос его свидетелей.

Нарушение указанных гарантий правосудия не позволило Андрею Бондаренко использовать эффективно средства правовой защиты (п.3 ст.2 МПГПП).

А.Бондаренко исчерпал все внутренние средства правовой защиты. Он обращался с кассационными и надзорными жалобами в судебные инстанции, однако безрезультатно.

В Обращении детально расписаны нарушения уголовно-процессуального законодательства в ходе судебного разбирательства, а также ставится под сомнение квалификация действий А.Бондаренко как хулиганских.

Важным является акцент на срочность рассмотрения Обращения, поскольку в процессе отбывания наказания в отношении Андрея Бондаренко продолжают использоваться различные провокации с целью усугубления его положения и создания предпосылок для нового уголовного наказания.

Михаил ПАСТУХОВ, профессор, доктор юридических наук.

ПЕРЕД СОБЫТИЕМ

«Лістапад» откроется «Петербургом»

Минский международный кинофестиваль стартует 4 ноября. Как и в прошлом году, его торжественное открытие состоится в кинотеатре «Москва», холлы которого немного преобразят цветами и афишами к празднику. Будет ли на нем присутствовать гость из первого звездного ряда, как знаменитая Фанни Ардан в прошлом году? Сомнительно… Финансирования на VIP-гостей нет, так как «Беларуськалий» отказался спонсировать кинофорум, об этом еще месяц назад сообщала дирекция фестиваля – Центр визуальных и исполнительских искусств «АРТ Корпорейшн».

Зато известен уже фильм открытия фестиваля. Это картина «Петербург. Только по любви» – кинопроект, который собрал вместе семь ярких женских голосов, семь историй, снятых семью российскими режиссерами-женщинами, среди которых Рената Литвинова («Богиня: как я полюбила», «Последняя сказка Риты») и Авдотья Смирнова («Выгул собак»). Звездный актерский состав, величественная архитектура города белых ночей и оригинальные сюжеты. Этот киноальманах, впервые показанный на «Кинотавре», стал одной из самых ожидаемых премьер года.

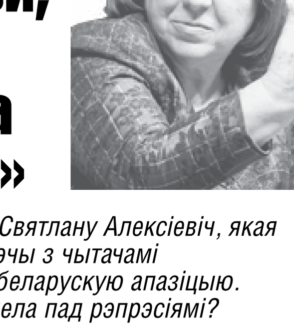
Стало известно, что в работе кинофестиваля «Лістапад» примет участие эстонский Институт кино. Он представит публике программу лучших эстонских фильмов последних лет, в которую вошли пять игровых и три документальные картины. В их числе – картины-участники «оскаровской гонки», победители международных кинофестивалей, самые яркие проекты нового поколения режиссеров Эстонии, а также примеры удачных копродукций.

Виктория ДРОЗД.

ЦЫТАТНІК

Святлана АЛЕКСІЕВІЧ:

«І замест тых людзей, якіх мы чакалі, з'явіўся Лукашэнка і ўся гэтая шпана...»

Лаўрэатку Нобелеўскай прэміі па літаратуры Святлану Алексіевіч, якая знаходзіцца ў Празе, падчас сустрэчы з чытачамі чэшскі пісьменнік Яхім Топал спытаў пра беларускую апазіцыю. Маўляў, хіба яна зусім стамілася, знясілела пад рэпрэсіямі?

– Я лічу, што наш народ не гатовы да барацьбы сёння, ён знаходзіцца ў нейкай прамежкавай, матэрыяльнай стадыі: «человек пробующий» – спрабуе новае жыццё, новыя рэчы, новую вопратку, да гэтага дадаецца ягоная сялянскасць, – *адказала Алексіевіч.* – І апазіцыя, вядома, вельмі слабая: усе прыкметныя асобы знішчаны: нехта зламаўся сам, моцных людзей не так шмат. Я якраз схіляюся перад Мікалаем Статкевічам – ён вытрымаў усё да канца: гэта рэдкасны мужчына. Але мне здаецца, што Мікалай – рамантык. Нам трэба падрыхтавацца да доўгай працы, наш народ не гатовы сёння рабіць рэвалюцыю, а тая жменька маладых людзей, якая выйдзе на плошчу, а потым яе зноў выкінуць за мяжу, – гэта не вырашэнне праблемы. Таму ў нас цяпер драматычныя часы.

Аднак гэта не значыць, што мы павінны быць у адчаі, нам усё роўна трэба рабіць сваю працу. Нядаўна ў Англіі я сустракалася з Хадаркоўскім (вы ведаеце: гэта асабісты вязень Пуціна) і мы таксама гаварылі, што не трэба ўпадаць у адчай, трэба рыхтаваць сябе і людзей навокал да будучыні. Галоўнае, каб у нас былі людзі для будучыні, а то надышла вось перабудова, а людзей няма. І замест тых людзей, якіх мы чакалі, з'явіўся Лукашэнка і ўся гэтая шпана...

Народная Воля http://www.nv-online.info 11 КАСТРЫЧНІКА 2016 г.

БЕЗ ГРЫФА "САКРЭТНА"

Чый герой Фёдар Маркаў?

У Маладзечне нямала прыгожых вуліц. Адна з іх носіць імя Героя Савецкага Саюза Ф.Р.Маркава. На ёй, бліжэй да ўваходу ў гарадскі парк культуры і адпачынку, на велічным пастаменце з чорнага граніту ўзвышаецца помнік асобе, імем якой і названа вуліца. На помніку надпіс: «*Герой Советского Союза Ф.Г.Марков*».

Хто ж ён такі, чым так адзначыўся, што яго імем названа вуліца? За якія заслугі атрымаў зорку Героя?

Нарадзіўся Фёдар Рыгоравіч Маркаў 24 снежня 1914 года ў вёсцы Качанішкі Уценскага павета. Бацька быў цесляром. Вучыцца Фёдар стаў у Свянцянскай (цяпер – Швянчоніс у Літве) настаўніцкай гімназіі імя Юзафа Пілсудскага. Там ён падпаў пад уплыў левых ідэй, чытаў забароненую літаратуру. У 1934 годзе ўступіў у Камуністычную партыю Заходняй Беларусі, а ў 1936 годзе быў арыштаваны польскай паліцыяй і асуджаны за антыдзяржаўную дзейнасць. Тэрмін адбываў у лагеры «Бяроза Картузская», затым – у Лукішскай турме. Вызвалены ў верасні 1939 года.

Новай уладай адразу быў прызначаны старшынёй Свянцянскага райвыканкама. З пачаткам вайны эвакуіраваўся на ўсход. У хуткім часе, закончыўшы курсы ў школе дыверсантаў, быў закінуты ў Пастаўскі раён для арганізацыі дыверсійных аперацый.

Аб пачатку сваёй "лясной" дзейнасці Маркаў пакінуў успаміны, якія ўвайшлі ў кнігу аб партызанах Беларусі. Напрыклад, дыверсійная група з некалькіх чалавек ноччу знянацку нападала на часавога нямецкай камендатуры. Забівала яго – і імгненна знікала, пад раніцу ўжо былі за 20–30 кіламетраў ад месца нападу, пераадолеўшы адлегласць на конях. Пры тым Маркаў з гонарам апавядаў, што дзякуючы такой іхняй тактыцы немцы не маглі іх злавіць. Ні слова, аднак, не сказана аб выніках такіх "мужных учынкаў", аб тым, што нацысты за аднаго свайго забітага каралі смерцю ні ў чым не вінаватых жыхароў бліжэйшых вёсак.

16 верасня 1941 года начальнік штаба вярхоўнага камандавання вермахта Вільгельм Кейтэль выдаў загад, паводле якога кожны нямецкі салдат, забіты падчас партызанскіх нападаў на акупаванай тэрыторыі СССР, мусіў быць адпомшчаны крывёю «50–100 камуністаў».

Вельмі гучную вядомасць набыла «свянцянская справа». 20 мая 1942 года невялікі партызанскі атрад пад камандаваннем Фёдара Маркава знаходзіўся ў засадзе на шашы Свянцяны–Лынтупы. У той дзень партызаны расстралялі нямецкі аўтамабіль, які ехаў без аховы. Як высветлілася, ахвярамі аказаліся два высокапастаўленыя нямецкія чыноўнікі – гебітскамісар Вілейскай акругі генерал Ёзэф фон Бек і яго памочнік, начальнік жандармерыі Вальтэр Груль, а таксама яшчэ і афіцэр вермахта.

Паводле сведчання ўдзельніка той баявой аперацыі, былога афіцэра Чырвонай Арміі В.Савулевіча, забітых распранулі, з пальца фон Бека знялі залаты пярсцёнак з брыльянтам, які затым перадалі стрыечнаму брату Ф.Маркава Васілю «*для обмена на продукты*».

У адказ немцы ў той жа дзень ўзялі ў закладнікі 200 жыхароў бліжэйшых вёсак Шудаўцы і Лынтупы, расклеілі лістоўкі з патрабаваннем здацца да тых, хто расстраляў генерала, абяцаючы ў такім выпадку адпусціць затрыманых. Дарэмна. Немцы пакаралі невінаватых людзей. Гебітскамісар Вільні загадаў літоўскай паліцыі расстраляць 400 палякаў са Свянцянаў. Жадаючы выслужыцца перад немцамі, літоўская паліцыя расстраляла дадаткова 1200 чалавек са Свянцянаў і ўсяго раёна. Затым па сваёй ініцыятыве расстралялі яшчэ 150 вязняў з Лукішскай турмы ў Вільні. Цяжка не толькі ўявіць сабе, але нават падумаць, які жах адчувалі людзі, нашы простыя цывільныя грамадзяне, якія стаялі пад рулямі аўтаматаў і разумелі, што для іх усё скончана.

Такая жудасная была цана за трох немцаў, забітых партызанамі атрада Ф.Маркава.

Былы выпускнік школы НКУС Раманаў успамінаў: «*Нас обучали провоцировать немцев, чтобы они совершали большие преступления и таким образом увеличивали количество партизан*». Маўляў, у мясцовага насельніцтва не будзе іншага выйсця, як падавацца ў лес, папаўняючы партызанскія атрады.

За вышэйзгаданую акцыю Ф.Маркаў быў узнагароджаны і ўзначаліў атрад імя Суворава. Пазней на базе атрада ўзнікла брыгада імя Варашылава, якая дзейнічала ў Нарачанскай партызанскай зоне на тэрыторыі Пастаўскага, Мядзельскага і прылеглых раёнаў.

Побач з фарміраваннем Ф.Маркава з вясны 1943 года быў арганізаваны першы польскі партызанскі атрад Віленскай акругі Арміі Краёвай (АК) «Burza» пад камандаваннем падхарунжага Антонія Бужыньскага (псеўданім «Kmicic»). А.Бужыньскі і Ф.Маркаў разам вучыліся ў Свянцянскай настаўніцкай гімназіі.

Аднакласнікі дыслацыраваліся ў адной мясцовасці, узгаднялі свае дзеянні, праводзілі сумесныя акцыі. Быў разгромлены непрыяцельскі гарнізон у вёсцы Кабыльнік (цяпер – Нарач), ліквідаваны паліцэйскі ўчастак у Вайстоме, у ходзе начной акцыі быў знішчаны мост на пераправе праз Вяллю.

Сітуацыя змянілася пасля красавіка 1943 года, калі стала вядома пра расстрэл органамі НКУС палонных польскіх афіцэраў каля Смаленска ў Катыньскім лесе. 26 красавіка ў Куйбышаве савецкі ўрад аб'явіў аб разрыве адносін з польскім эміграцыйным урадам у Лондане. Гэта паставіла сілы АК у новую сітуацыю. Нямецкая прапаганда напоўніцу выкарыстоўвала факт расстрэлу, каб пасеяць варожасць паміж польскім і савецкім народамі. У Нарачанскай партызанскай зоне інфармацыю пра катынскую трагедыю партызанскія разведчыкі здабылі з нелегальнай газеты Віленскай акругі АК «Неподлеглость» («Незалежнасць»). Партызанскія камандзіры былі ўпэўнены, што гэта агідны паклёп на гераічны савецкі народ. У выніку замест сумеснай барацьбы з нацыстамі байцы АК былі аб'яўлены ворагамі савецкай улады. У адплату 28 жніўня 1943 года Ф.Маркавым быў аддадзены загад абяззброіць і расфарміраваць акаўскі атрад «Burza» Антонія Бужыньскага. Для гэтага былі ўжыты хітрасць і падман.

На пачатку восені 1943 года на польскую базу каля возера Нарач прыбыў сам Ф.Маркаў са сваімі людзьмі, які звярнуўся да байцоў атрада А.Бужыньскага з такімі словамі: «*Здравствуйте, солдаты! Я получил приказ из Москвы разоружить ваш отряд. Выполняя этот приказ, мои люди вас разоружили. Теперь нечего опасаться. Никому из вас ничего не будет. Я даю вам слово чести советского офицера*». Аднак кошт «*чести советского офицера*» атрымаўся вельмі высокі. Ужо на наступны дзень было расстраляна 50 чалавек атрада ўключна з камандзірамі, 80 партызан-«акаўцаў» адпусцілі дамоў, а 70 радавых байцоў размеркавалі па падраздзяленнях брыгады Ф.Маркава і ў толькі што створаны польскі атрад імя Ванды Васілеўскай, які падпарадкоўваўся савецкаму камандаванню. Пазней было расстраляна яшчэ 30 палякаў, астатнія разбегліся.

Цяжка паверыць, ці маглі ўвогуле адбывацца такія падзеі, але факты сведчаць: гэта было.

На тым справа не скончылася. Такое проста так з рук не сходзіць. Акаўцы сталі помсціць. Па загадзе штаба Віленскай акругі АК у Нарачанскі край прыбыў паручнік Зыгмунт Шэндзеляж («Лупашка»). З рэштак атрада «Kmicic» і навабранцаў ён сфарміраваў новы атрад, на базе якога пазней была створана 5-я (Віленская) брыгада.

Зыгмунт Шэндзеляж адразу пачаў дзейнічаць супраць савецкіх партызан. Ён не даваў ім спакою ні днём, ні ўначы: арганізоўваў засады, нападаў знянацку на дробныя савецкія групы. Кожная такая сутычка заканчвалася ахвярамі з абодвух бакоў. Замест таго каб сумесна дзейнічаць супраць агульнага ворага, польскія і савецкія партызаны сталі змагацца між сабой.

Штаб Ф.Маркава, цвяроза ацаніўшы глупства сітуацыі, прапанаваў «Лупашку» спыніць узаемнае знішчэнне і неадкладна пачаць перагаворы, даўшы гарантыі ненападзення на палякаў. Уступныя перамовы адбыліся на хутары Сянгуцава ля вёскі Бібікі. Пазней, у студзені, на больш высокім

узроўні спатканне адбылося ў Сыраватках, непадалёку ад Свіры. АК прадстаўляў камендант Віленскай акругі Аляксандр Кжыжаноўскі («Wilk»), з савецкага боку прысутнічаў камандзір брыгады імя Гастэлы Віктар Манохін. Апошні, між іншым, не стаў адмаўляць факты рабаўніцтва насельніцтва, а толькі сказаў, што прадукты вывозяцца за лінію фронту, маўляў, «*для питания раненых партизан*».

Тон дыскусіі быў вельмі востры, і, нягледзячы на ўсе намаганні Манохіна, да паразумення так і не дайшлі. Недавер і варожасць узялі верх над цвярозым разлікам.

І вось 22 лютага 1944 года часці злучэння Фёдара Маркава ўсёй моцай абрушыліся на 5-ю брыгаду АК каля рэчкі Стрэчынка, вёсак Рудзішы і Лозава. Сілы былі няроўныя, і пасля інтэнсіўнай перастрэлкі З.Шэндзеляж адвёў сваіх жаўнераў у бок Вільні. Урок быў вельмі наглядны, аблавы і засады на савецкіх партызан часова былі прыпынены.

Ведаючы пра такую сітуацыю, немцы імкнуліся ўстанавіць кантакт з атрадамі АК, аказаць ім дапамогу зброяй і боепрыпасамі, а затым падштурхнуць да барацьбы супраць савецкіх партызан, але няўдала.

Пра дзейнасць маркаўцаў ёсць сведчанні простых жыхароў.

Францішак Драгун, былы жыхар вёскі Руда Пастаўскага раёна, успамінаў: «*Бальшавіцкія партызаны вельмі народ прыгняталі, а асабліва палякаў. Прыходзілі п'яныя, усіх выганялі ў двор, ставілі да сцяны, а самі што хацелі, тое і забіралі – нават апошнюю свінню ці курыцу, не гаворачы ўжо пра кароў і коней. Пагражалі нам, білі і здзекаваліся. Бацьку два разы забіралі, каб праводзіў іх праз чыгунку, баяліся, што шляхі да пуці маглі быць замініраваны немцамі, ці там ёсць засада. Бацька вымушаны быў ісці наперадзе, а мы з плачам ішлі ўслед за ім. А партызаны з бяспечнай адлегласці назіралі. Нацярпеліся мы тады страху…*».

Жыхарка Пастаўскага раёна Адэля К. распавядала наступнае: «*Ноччу ў наш дом уварваліся партызаны і ў грубай форме, выкарыстоўваючы нецэнзурныя выразы, патрабавалі выдаць ровар (навошта партызанам ровар?). Калі я адказала, што ровара ў нас няма, то камандзір (у скураной курціцы, падперазаны армейскай дзягай) стукнуў мяне рукаяццю пісталета па галаве. Кроў з раны заліла мне ўвесь твар. Другі партызан дастаў з вінтоўкі шомпал, і стаў біць мяне па спіне. Потым пачалі «вобыск», у выніку якога, акрамя прадуктаў харчавання, знайшлі і забралі ювелірныя вырабы (завушніцы, пярсцёнкі), жаночае сподняе, адзежу і адрэзы тканіны для пашыву жаночых сукенак*».

Самі партызаны такія акцыі называлі «бамбёжкамі». Падчас такіх «бамбёжак» яны забіралі ўсю маёмасць, напіваліся, а што не бралі, тое нішчылі.

Таксама жыхарка вёскі Валожына-1 Пастаўскага раёна Марыя Антонаўна Лапушынская ўспаміналa: «*У час акупацыі мы жылі звычайным жыццём – аралі зямлю, збіралі ўраджай, будавалі жыллё, нараджалі дзяцей. Старэйшыя хадзілі ў школу, некаторыя вучыліся ў іншых месцах. Для збору падаткаў немцы прызначылі на некалькі вёсак старасту. Вёска знаходзілася блізу вялікага лесу, у якім і знаходзіліся партызанскія ці бандыцкія групы. Яны рэгулярна па начах наведвалі вёску і забіралі прадукты, адзежу і абутак. Пярэчыць ім было немагчыма, бо яны былі ўзброены і пагражалі забіць пры невыкананні іх патрабаванняў.*

Аднойчы ў двор прыйшло некалькі ўзброеных людзей, адразу зайшлі ў хлеў і пацягнулі адзіную свінню. На руках – груднoе дзіця. На просьбы не страляць свінню пры ім, выстрал адбыўся адразу. Сынок уздрыгнуў і зайшоўся ад плачу, стала страшна».

Успаміны жыхара гэтай жа вёскі Міхаіла Мікадзімавіча Лапушынскага: «*Было гэта напрыканцы жніўня 1943 года. Адбывалася перадыслакацыя партызанскіх злучэнняў з Пастаўскага раёна ў Браслаўскі за раку Дзісну. У вёсцы часова размясціліся два партызанскія атрады. У адной палове вёскі размясціўся атрад Ф.Маркава, у другой – атрад В.Манохіна. Агульны сход вёскі праводзіў Манохін. Ён распарадзіўся выдзеліць падводы і накарміць партызан. Пры гэтым строга папярэдзіў сялян, каб ні ў якім выпадку не давалі партызанам самагонку. Дарэчы, самагонку тады гналі адкрыта, некаторыя апараты стаялі проста на агародзе каля студні. Раніцай у хату зайшоў узброены чалавек нападпітку, пагражаючы вінтоўкай, патрабаваў прынесці самагону. Жонцы перадаў кошык з яйкамі і крыкнуў, каб тая пасмажыла яечню. Убачыўшы, што я не выходжу з хаты, закрычаў, што застрэліць, калі не дастану самагону. Прыйшлося ісці да суседа.*

На дарозе, сустрэўшы кавалерыста, сказаў яму, што ў маёй хаце знаходзіцца ўзброены чалавек, ці то партызан, ці то бандыт, і патрабуе самагон. Кавалерыст хутка зайшоў у хату і вывалак за шкірку таго бандыта. На дапамогу падбег з саду, дзе збіраў на закуску яблыкі, таварыш нягодніка, але кавалерыст вырваў вінтоўку і павалок п'янага партызана да свайго камандзіра Манохіна. Абодва дэбашыры аказаліся з атрада Маркава. Гэты выпадак не застаўся па-за ўвагай Манохіна. Адразу ў доме Іосіфа Антонавіча Лапушынскага быў сабраны сход аднавяскоўцаў. Выявілася, што самагон «героі» здабывалі і ў іншых хатах.

Манохін звярнуўся да Маркава:

– Я не понимаю, сам командир в деревне, а его подчиненные творят такое безобразие. За такие проступки я своих бойцов наказываю.

– А я своих воспитываю убеждением, – адказаў Маркаў.

У другой палове дня абодва атрады пакінулі вёску».

Не адставалі ад Маркава і яго падначаленыя. Былы камандзір партызанскага атрада «Грозны» Рыгор Крукаў з брыгады Ф.Маркава нарадзіўся ў вёсцы Альцы Пастаўскага раёна ў сям'і старавера Зіновія Крукава. У часы нямецкай акупацыі арганізаваў узброеную групу. Пазней далучыўся да брыгады Ф.Маркава, дзе ўзначаліў атрад «Грозны», які дзейнічаў у ваколіцах Дунілавіч–Варапаева. Вось што ўспамінаў пра тыя часы жыхар Наваполля Каэтан Ражноўскі: «*Вясной 1943 года я зноў паехаў у Наваполле (Пастаўскі раён), каб заняцца сельскай гаспадаркай. Прыбыўшы на месца, я даведаўся, што ў наваколлі вельмі трывожна з-за нашэсця савецкіх партызан. Вельмі многа было забіта народу польскага паходжання, як былога дробнага чынавенства, так і простых сялян. На тэрыторыі Дунілавіцкай гміны (як, дарэчы, і суседніх гмін) дзейнічаў атрад партызан пад камандаваннем «Грышы» (Рыгора Крукава). Маё становішча было невясёлым. Кожную ноч ці дзень мяне маглі забраць і расстраляць. Таму я вырашыў хутчэй засеяць поле і вярнуцца назад у Вільна...*»

Далей ён працягвае: «*Трэба адзначыць, што дзейнасць савецкіх партызан заключалася перш за ўсё ў забойствах палякаў і заможных гаспадароў. Іхнія аперацыі супраць немцаў былі нязначнымі, за выключэннем мініравання шляхоў і чыгункі…*»

Яшчэ адзін вядомы камандзір з брыгады Ф.Маркава – Васіль Мікалаевіч Асененка нарадзіўся ў 1916 годзе ў вёсцы Ліпнікі таго ж Пастаўскага раёна. У 1939–1941 гадах працаваў у Вілейскім абласным упраўленні НКУС. У часы вайны – намеснік камандзіра па разведцы атрада імя Суворава. Затым – камандзір атрада «Слава» і адначасова сакратар Пастаўскага падпольнага РК камсамола. Пасля вайны – намеснік старшыні Пастаўскага райвыканкама. У 1967–1971 гадах – першы сакратар Глыбоцкага райкама партыі. Дэпутат Вярхоўнага Савета БССР і Герой Сацыялістычнай Працы (1966). Як бачна з біяграфіі, гэты «вядомы партызан» да вайны паспеў папрацаваць у Вілейскім упраўленні НКУС. Што ж адбывалася ў Вілейцы і вобласці ў час, калі там працаваў В.Асененка? З верасня 1939 года і да 22 чэрвеня 1941 года ў Вілейцы было прыгаворана да расстрэлу не менш за 1000 чалавек, а ўсяго па Вілейскай вобласці – каля сямі тысяч ні ў чым не вінаватых людзей. «Следства» па справах гэтых няшчасных праводзілі супрацоўнікі НКУС. Яны ж выконвалі прыгаворы, гэта значыць расстрэльвалі. Дарэчы, у 1940 годзе існавала таварыства савецка-нямецкага сяброўства «НКУС–Гестапа». Нават пасля пачатку вайны, 24 чэрвеня 1941 года, у Вілейскай турме (за адзін толькі дзень) было па-зверску забіта (паводле розных ацэнак) ад 100 да 400 чалавек. Не выклікае сумненняў прыналежнасць у той ці іншай меры В.Асененкі да гэтых страшных карных акцый.

Самае прыкрае, што ўсе нашы «героі» не якія-небудзь чужынцы, а ўраджэнцы Пастаўшчыны.

Часта партызанскія атрады біліся між сабой за нарабаванае дабро, з-за жанчын. Заўсёды знаходзілася самагонка. Партызаны маглі спаліць вёску, такі лёс, напрыклад, напаткаў вёскі Конюхі, Дражна. Фактычна яны мала чым адрозніваліся ад немцаў.

У Маскве ведалі пра адносіны партызан да мясцовых жыхароў. З цэнтра былі загады не паліць вёсак, не расстрэльваць без суда. Але… Сам партызанскі рух ствараў антысавецкія настроі ў нашых людзей.

У справаздачы на імя Сталіна «Аб развіцці партызанскага руху», датаванай чэрвенем 1943 года, начальнік цэнтральнага штаба партызанскага руху Панцеляймон Панамарэнка прызнаваў «памылкі» ў адносінах да жыхароў хутароў і вёсак: «*Мародерство, или изъятие продовольственных ресурсов, необоснованные расстрелы и репрессии по отношению к населению, непорядочное отношение к женщинам при расположении некоторых отрядов в деревнях, продолжительные отсиживания, стремление избежать встречи с противником*».

Фактычна тут дадзена рэальная ацэнка дзейнасці партызан у Беларусі: працяглае адседжванне ў лясах і пазбяганне сутыкненняў з ворагам. Усё гэта адбывалася і на Пастаўшчыне, дзе гаспадарылі шматлікія атрады Маркава. Яны тэрарызавалі мясцовых жыхароў, асабліва палякаў, беларусаў-палякаў. Звернемся да савецкіх дакументаў. Пратакол пасяджэння бюро Пастаўскага падпольнага райкама КП(б)Б ад 25 кастрычніка 1943 года (параграф №3): «*Наряду с проведенной работой имеются существенные недостатки, случаи мародерства со стороны партизан отрядов*».

На пасяджэнні падпольнага райкама КП(б)Б у сакавіку 1944 года заслухоўвалася справаздача камісара атрада імя Суворава «*О выполнении решения бюро РК от 20.2.1944 об устранении неправильного отношения к местному населению*». Няправільнымі адносінамі да насельніцтва тут, відаць, сарамліва называлі разбой і забойствы мірных жыхароў, маштабы якіх былі настолькі значныя, што пакаленне, якое перажыло вайну, слова «партызаны» старалася не вымаўляць. Страх надоўга паралізаваў розум.

У 1944 годзе П.Панамарэнка адзначаў: «*Есть факты неправильного подхода к девушкам-партизанкам со стороны отдельных командиров и комиссаров отрядов. В партизанской бригаде Ф.Маркова насчитывается 30 партизанок (в июле 1944-го – уже 116). В боях участвуют только 9 из них. Многие вышли замуж (сожительствуют). Женился на несовершеннолетней и сам Марков*».

Такое прызнанне паказвае, да якой ступені маральнага разлажэння апусціліся камандзіры і камісары, у тым ліку і Ф.Маркаў.

Зразумела, для чаго партызаны па-геройску адбіралі **завушніцы, пярсцёнкі, сукенкі, жаночае сподняе ў безабаронных людзей. Шкада, што такія агідныя рэчы афіцыяльна проста замоўчваюцца, быццам бы нічога такога і не адбывалася ўвогуле.**

Указам Прэзідыума Вярхоўнага Савета СССР ад 1 студзеня 1944 года з выпадку 25-годдзя абвяшчэння БССР групе партызан, у тым ліку і Ф.Р.Маркаву, было прысвоена званне Героя Савецкага Саюза з уручэннем ордэна Леніна і медалі «Залатая Зорка». Як напісана ва ўказе: «*за образцовое выполнение правительственных заданий в борьбе против немецко-фашистских захватчиков в тылу противника и проявленные при этом отвагу и геройство и за особые заслуги в развитии партизанского движения в Белоруссии*».

Так былі ацэнены заслугі Ф.Маркава, якому ў той час не было яшчэ і трыццаці год.

Заслугоўвае ўвагі яшчэ адзін дзіўны дакумент. Гэта – загад №59 ад 28 студзеня 1944 года начальніка ваенна-аператыўнага аддзела пры Вілейскім падпольным абкаме КП(б)Б Ф.Р.Маркава аб арганізацыі абласнога агітатрада імя А.М.Горкага. Гэтым загадам арганізоўваецца ансамбль партызанскай песні і пляскі, які павінен несці ў масы савецкую культуру. Падпісаны загад проста «*полковник Марков*».

Выданне гэтага загаду – проста здзек. Вядома, якія песні і якую культуру маглі несці ў масы партызаны палкоўніка і «героя» Ф.Маркава.

Размовы пра шматлікія пасляваенныя загулы былога знакамітага партызана таксама ўзніклі не на пустым месцы.

Не стала Ф.Маркава 14 студзеня 1958 года. Ужо праз год паўстаў помнік, праўда, чамусьці без звычайнага ў такіх выпадках пазначэння гадоў жыцця.

Нехта можа падумаць, што Герой Савецкага Саюза Ф.Р.Маркаў родам з Маркава. Аднак, на шчасце, ніякага дачынення да цяперашняй вёскі Маркава Маладзечанскага раёна «герой» Ф.Маркаў не мае.

Калі не хочам ахвяраваць будучым, то нельга гаварыць, што мінулае нас не тычыцца, што не ўсё трэба ведаць. Іншая справа, што мала цікавімся рэальнымі фактамі, часта проста лянуемся аб'ектыўна асэнсаваць падзеі мінулага і сучаснага.

Даведаўшыся пра сапраўдныя факты з жыцця Ф.Маркава, немагчыма раўнадушна глядзець на злавесны сілуэт помніка. Для мяне ён стаіць як напамінак пра савецкі міф аб арганізацыі ўсенароднага партызанскага руху на Беларусі, напамінак пра тое, што на самай справе адбывалася ў нашай мясцовасці падчас вайны.

Гледзячы на помнік, заўсёды задаю сабе пытанне: чый жа гэта герой і што пра яго расказваюць у школах, калі ўвогуле што-небудзь гавораць?

Ніхто не адмаўляе заслуг партызан у барацьбе з фашызмам, але чаму ў выніку дзейнасці многіх з іх гінула столькі мірных людзей, чаму жыхары нашых вёсак, хутароў і мястэчак, пакутуючы ад нямецкай акупацыі, павінны былі зносіць здзекі яшчэ і ад такіх гора-партызан, жыць у пастаянным страху?

Якая была неабходнасць тэрарызаваць насельніцтва, займацца марадзёрствам, рабаўніцтвам, «*непорядочно относиться к женщинам*»? Навошта столькі ахвяр, не звязаных з ваеннай неабходнасцю? **Ці не больш часу ў некаторых партызан займала «барацьба» са сваімі людзьмі, а не з немцамі?** Няўжо гэта ўзнімала іх баявы дух, дапамагала ім змагацца з ворагам?

Сяргей КАСМАЧ.
г.Маладзечна.

ПРЭМ'ЕРА

Павел Харланчук паставіў «Безназоўную зорку»

– *Гэта кранальная гісторыя кахання, якая нарадзілася ў засценках румынскага гета*, – распавядае пастаноўшчык спектакля вядомы акцёр Павел Харланчук.

Падчас працы над пастаноўкай Павел Харланчук у літаральным сэнсе жыў на два гарады. Матацца паміж Мінскам і Гомелем часам даводзілася двойчы ў дзень.

Зрэшты, Паўлу да такога вар'яцкага працоўнага рытму не прывыкаць. Ён па-ранейшаму заняты ў пастаноўках Купалаўскага тэатра, шмат здымаецца ў кіно. Праўда, ад некаторых серыяльных роляў Харланчук апошнім часам стаў адмаўляцца.

Паліна ПЛАТОНАВА.

КОНКУРС

Хто атрымае пяць тысяч еўра?

12 кастрычніка ў гатэлі Renaissance адбудзецца цырымонія ўганаравання пераможцаў прэміі Гедройца.

На галоўную ўзнагароду сёлета прэтэндуюць наступныя кнігі:

1.Андрэй Адамовіч "Таўсьціла і лешч", Вільня, "Логвінаў";

2.Валянцін Акудовіч "Прачнуцца ранкам у сваёй краіне", Вільня, "Логвінаў";

3.Альгерд Бахарэвіч "Белая муха, забойца мужчын", Мінск, "Галіяфы";

4.Алесь Пашкевіч "Рух", Мінск, "Кнігазбор";

5.Таня Скарынкіна "Шмат Чэслава Мілаша, крыху Элвіса Прэслі", Вільня, "Логвінаў";

6.Макс Шчур "Завяршыць гештальт", Тэрнопаль, "Крок".

Аўтар кнігі, якая зойме трэцяе месца, атрымае двухтыднёвы творчы адпачынак у Берлінскім літаратурным калоквіуме, другое – творчую стыпендыю ў Доме творчасці пісьменнікаў (г.Вісбю, Готланд, Швецыя), першае – чэк ад IdeaBank. Сёлета сума ўзнагароды будзе эквівалентная 5000 еўра.

Ганаровы старшыня журы – Надзвычайны і Паўнамоцны Пасол Рэспублікі Польшча ў Рэспубліцы Беларусь **Конрад Паўлік**.

Вера ВІР.

ПАЛІТКУХНЯ

У «Моладзі БНФ» – новы лідар

Маладзёжную арганізацыю Партыі БНФ «Моладзь БНФ» узначаліў Юрый Лукашэвіч.

VI з'езд арганізацыі адбыўся 9 кастрычніка ў Мінску. Яго ўдзельнікі адмянілі рашэнне папярэдняга з'езда аб скасаванні пасады кіраўніка. Пасля прыняцця змяненняў у статут адбыліся выбары, і маладзёжнае крыло Партыі БНФ узначаліў Юрый Лукашэвіч.

«З'явіўся яркі лідар, чаго ў «Моладзі БНФ «ужо даўно не было", – заявіў старшыня Партыі БНФ Аляксей Янукевіч.

ПАЛІТКУХНЯ

Адкрыты ліст

выбаршчыкам, сябрам Партыі БНФ і яе кіраўніцтву

7 кастрычніка на Сойме Партыі БНФ я публічна выйшаў з яе шэрагаў.

[illegible]

Уладзімір ПАДГОЛ,
экс-кандыдат у дэпутаты Палаты прадстаўнікоў, кандыдат філасофскіх навук.

Ад рэдакцыі газеты «Народная Воля»

Той выпадак, калі лепей сказаць: "Без каментарыяў". З нашага боку. Але гэта не значыць, што адкрыты ліст сп.Падгола не выкліча рэзанансу ў іншых бакоў.

РЭХА

Зямля чакае сапраўднага гаспадара

Гэта добра, што "Народная Воля" запрасіла чытачоў да размовы наконт таго, ці не наспеў час вырашыць пытанне наконт зямлі. Я лічыў і лічу, што яна павінна быць ва ўласнасці тых, хто на ёй працуе. У свой час я працаваў намеснікам старшыні калгаса і ўжо тады зразумеў, што калектыўная гаспадарка – значыць нічыйная. Адзін добра працуе, а другому – абы дзень да вечара. Ніякі аграном, ніякі брыгадзір не ў стане пракантраляваць работу, скажам, кожнага механізатара. І адзін з іх можа змарнаваць работу ўсіх астатніх.

Тыя, хто сёння пры ўладзе, знаходзяць мноства адгаворак, каб не перадаваць зямлю ў асабістую ўласнасць сялянам. І ўсім зразумела, чаму яны агітуюць за розныя СВК, ААТ, у якіх фактычна пануе калгасная сістэма. Фермерам яны не змогуць кіраваць, ён сам будзе вырашаць, што яму сеяць і калі ўбіраць. Вядома ж, тысячы чыноўнікаў згубяць працу, а дакладней – уладу.

Спадзяюся, што на старонках "Народнай Волі" разгорнецца шырокая дыскусія па гэтай звышактуальнай тэме. І нарэшце зямля набудзе сапраўднага гаспадара.

Вячаслаў СУХАРЭБСКІ,
жыхар вёскі Русіны Баранавіцкага раёна.

КАЛОНКА АЛЕСЯ НЯЎВЕСЯ

Падобны фургон – у кожны раён!

Кіроўца фургона, які належыць Брэсцкаму мясакамбінату, выпадкова знёс бюст расійскага палкаводца Аляксандра Суворава, устаноўлены перад уваходам у Кобрынскі ваенна-гістарычны музей. Гэтая падзея выклікала бурнае захапленне на форумах у сацыяльных сетках.

Кіроўца ўжо не маладзён,
Не выпіў ні віна, ні піва,
Але чамусь яго фургон
На гэты раз паехаў крыва.
Ці так распарадзіўся лёс,
Ці, можа, дзядзьку кепска стала…
Ён бюст сваім фургонам знёс,
І нават разам з п'едэсталам.
Звычайны быццам бы эксцэс,
У нас такіх, як кажуць, мора.
Чаму ж у прэсы інтарэс?
Бо там на п'едэстал "узлез"
Генералісімус Сувораў.
Эксцэс той водгулле знайшоў
І ў нетрах сацыяльнай сеткі.
Ускалыхнуў ён бульбашоў,
Падняўся раптам вэрхал гэткі!
– Заліў крывёй тутэйшы край,
Калі народ павёў Касцюшка.
Разбіўся помнік? І няхай!
Не трэба людзям царскі служка!
– Улады нашыя чамусь
Заўсёды шанавалі ката,
Хоць ён знявечыў Беларусь.
Прыйшла хоць нейкая адплата…
– За продкаў вынес дзядзька той
Сувораву прысуд суровы!
Апроч злараднасці пустой,
Былі яшчэ і прапановы:
– Кіроўца – зух! Ды хай бы ён
З дазволу мясакамбіната
У стольны Мінск прыгнаў фургон,
Бо тут "суворавых" багата.
Калі праспекты, вулкі ўсе
Прачэша ён сваім фургонам,
Дык столькі помнікаў знясе,
Што ў беларусаў пад праклёнам!
– У Мінску, мусібыць, сябры,
Фургон не справіцца з задачай.
Не справяцца, бадай, і тры.
Бульдозер трэба там, няйначай…
– Паслухайце: такі фургон
Чакае не адна сталіца,
Бо можа кожны наш раён
Падобным бюстам пахваліцца.
Ва ўсіх райцэнтрах, не сакрэт,
Стаіць Ільіч на п'едэстале.
А пашукаць калі як след,
Дык знойдзецца, бадай, і Сталін.
– Зваліць фургон не зможа ўсіх
Ганебных ідалаў эпохі.
Дый дзецюку дадуць пад дых…
– Ну хай бы паваліў хоць трохі…
Малы ад спрэчак быў бы плён,
Але ў адным прыйшлі да згоды:
Дзяцюк, што "асядлаў" фургон,
Дастойны ўсё ж узнагароды.
Якой? Рашыў увесь кагал:
Пакуль перад музеем пуста,
Паставіць трэба п'едэстал,
Аднак ужо з ягоным бюстам.
Касцюшкі слыннага медаль
Няблага б пачапіць на грудзі.
Пакуль яго няма, на жаль,
Ды некалі, напэўна, будзе…

* * *

Кіпіць-бушуе інтэрнэт:
Павернецца ў труне Сувораў,
Яму адпомсцілі як след –
Хай знае гістарычны вораг!
Не варта цешыцца, сябры,
Бо паспрачацца я гатовы:
Ці помнік выправяць стары,
Ці ўвогуле паставяць новы.

ПАМЯЦЬ

«Распаляйце парывы святыя, што таяцца у сэрцы на дне…»

Ёсць на Дзятлаўшчыне невялікая вёсачка Труханавічы. У засені дрэў тут самотна стаіць сціплая драўляная хата, дзе некалі жыў заходнебеларускі паэт Аляксандр Бяленка. У дваццатыя гады мінулага стагоддзя ён узяў сабе сумны псеўданім Нікіфар Жальба. У ім – беспрасветнае гора, туга, скарга на беднае жыццё. Жальба змагаўся за лепшую долю беларускага народа, родную мову, культуру. Яго першыя вершы з'явіліся ў газетах "Наш сцяг" і "Змаганне" ў 1923 годзе, а потым друкаваліся ў "Беларускай ніве", "Жыццё вёскі". Ён зведаў турмы, пастарункі, але ад барацьбы, ад сваіх перакананняў не адступіўся.

Гэй, браточкі мае дарагія,
К вам я словы звяртаю свае:
Распаляйце парывы святыя,
Што таяцца у сэрцы на дне…

А яшчэ:

…Хай цвёрдую ў сэрцы надзею
Нясуць перамогі над злом.
Нас выбіць ніхто не здалее
Турмою, жалезам, агнём.

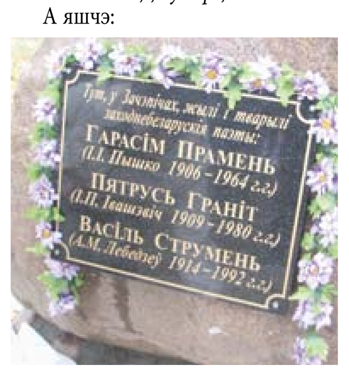
Не стала Аляксандра Бяленкі ў 1991 годзе. Ён пражыў 93 гады. Патрыёт, руплівец на ніве адраджэння Валерый Міхайлавіч Петрыкевіч з Дзятлава робіць усё магчымае і немагчымае, каб імёны слаўных сыноў Айчыны не былі забыты. Нават цяжка ўявіць, колькі яму давялося папрацаваць, колькі начальніцкіх кабінетаў прайсці, каб дабіцца дазволу на адкрыццё мемарыяльнай дошкі на доме, дзе некалі жыў паэт Жальба. І вось у суботу 8 кастрычніка ў Труханавічах яе адкрылі. Гэта была важная падзея не толькі для жыхароў маленькай вёскі, але і для ўсіх, хто шануе беларускую мову, культуру. Прыехалі паэты з Гродна, Слоніма, Ліды. Былі дзеці, унукі, праўнукі Аляксандра Бяленкі.

Спачатку мы паехалі на вясковыя могілкі, дзе пахаваны паэт, каб пакланіцца магіле і пакласці кветкі, потым адкрылі мемарыяльную дошку.

Пра Аляксандра Бяленку, яго жыццё і творчасць гаварылі прафесар Гродзенскага ўніверсітэта імя Янкі Купалы, літаратуразнаўца, крытык, культуролаг Аляксей Пяткевіч, старшыня Гродзенскага абласнога аддзялення Саюза беларускіх пісьменнікаў Валянцін Дубатоўка, краязнавец, гісторык, паэт Сяргей Чыгрын са Слоніма, які шмат дапамагаў спадару Валерыю Петрыкевічу ў арганізацыі гэтага важнага мерапрыемства. Шматлікія выступоўцы сказалі нямала добрых слоў. Самадзейныя артысты з Дзятлаўскага раённага цэнтра культуры ў нацыянальных строях выконвалі беларускія песні, гучала музыка. Дзяўчынкі-школьніцы прачыталі вершы Аляксандра Бяленкі.

Старшыня Гродзенскага абласнога аддзялення Саюза беларускіх пісьменнікаў Валянцін Дубатоўка, прафесар Аляксей Пяткевіч і гісторык, паэт Сяргей Чыгрын *(злева направа)*.

Мемарыяльная дошка паэтам Граніту, Струменю і Праменю ў Зачэпічах.

Зачэпіцкія самародкі

Адразу з Труханавічаў аўтобус павёз нас у вёску Зачэпічы на адкрыццё мемарыяльнай дошкі ў гонар трох заходнебеларускіх паэтаў – Івана Івашэвіча, які меў псеўданім Пятрусь Граніт, Аляксандра Лебедзева (Васіль Струмень) і Івана Пышко (Герасім Прамень). Усе яны нямала нацярпеліся за вальнадумства, за шчырыя, пранікнёныя вершы аб цяжкай долі беларуса. Вось, напрыклад, што пісаў Іван Івашэвіч:

Хоць жаль бярэ – прыпомні ўсё –
Душу, як сталь, гартуе,
Хоць здзек зразорыў мне жыццё, –
Свой край люблю я!..

Мне пашчасціла сустракацца з Іванам Пятровічам, калі ён прыходзіў у рэдакцыю дзятлаўскай раённай газеты, дзе я тады працавала. Высокі прыгожы чалавек з шыкоўнымі вусамі. Яго хацелася слухаць, бо гаварыў ён пра нашу родную Беларусь, пра яе мову, культуру.

Знакавай падзеяй для нас, раённых журналістаў, быў прыезд з украінскага горада Сарны Аляксандра Лебедзева, дзе ён жыў у сталым веку. Лагодны, з добрай усмешкай на прыгожым твары, ён таксама быў рады сустрэчы з землякамі, дзяліўся ўспамінамі.

На вялікі жаль, Івана Пышко я не застала ў жывых, бо ён рана памёр. Вось што ён пісаў у адным са сваіх вершаў:

Вёска, родныя палеткі,
Твой загнаны сын прыйшоў
З-за густой жалезнай сеткі
Дыхаць свежасцю палёў.
Смутак пройдзе, летуценні
Сэрца к жыццю ўваскрасяць,
І мінулыя цярпенні
Будзем ў радасць замяняць.

Гэтыя слаўныя людзі былі сапраўдныя самародкі ў паэзіі, іх творчасць высока ацанілі вядомыя беларускія паэты. А яшчэ яны былі нястомныя працаўнікі, сціплыя, добразычлівыя. Невыпадкова таму на адкрыццё мемарыяльнай дошкі, што прымацавана да вялізнага каменя, прыйшлі ўсе, хто іх памятае і каму пра іх расказалі бацькі ды дзяды. Прыехалі людзі з пасёлка Гезгалы, з Дзятлава. Прафесар Аляксей Пяткевіч, які асабіста ведаў Івана Івашэвіча, падзяліўся ўспамінамі пра яго. Выступілі таксама Сяргей Чыгрын, Валянцін Дубатоўка, Валерый Петрыкевіч. А як хораша дзеткі чыталі вершы сваіх знакамітых землякоў!

Нейкае дзіўнае дваякае пачуццё было ў сэрцы: жаль, што гэтых таленавітых людзей ужо няма на свеце, і святло ад таго, што яны не забыты, што іх памятаюць не толькі радня ды землякі, але і ўсе прыхільнікі беларушчыны, усе, хто любіць і шануе родную мову.

Адзін з выступоўцаў, Васіль Шыцько з Дзятлава, які таксама нямала папрацаваў, каб мемарыяльныя дошкі былі адкрыты, сказаў:

– У Зачэпічах становіцца ўсё менш людзей. З цягам часу іх будзе яшчэ менш, і нават калі не застанецца ніводнага чалавека, гэты памятны знак будзе нагадваць кожнаму, хто тут пройдзе ці праедзе, што Зачэпічы не проста вёска, яна – радзіма паэтаў-самародкаў, якія так любілі Беларусь і так шмат зрабілі для яе.

Потым мы заехалі ў Жукоўшчынскую бібліятэку, дзе школьнікі зноў чыталі вершы Петруся Граніта, Васіля Струменя і Герасіма Праменя, а Сяргей Чарняк праспяваў свае цудоўныя песні.

Бралася на вечар, але раз'язджацца не хацелася. У душы была чысціня і святасць, бо навокал гучала такая цудоўная, такая мілагучная беларуская мова, побач былі сапраўдныя беларусы, якія шануюць і любяць яе.

На развітанне дамовіліся, што кожны год будзем ладзіць у Зачэпічах літаратурныя чытанні.

Л'ецца песня па-над вёскай.

Леанарда ЮРГІЛЕВІЧ.
Фота аўтара.

КТО – КОГО?

Клинтон и Трамп атакуют друг друга

В воскресенье 9 октября вечером в Сент-Луисе, штат Миссури, состоялись вторые из трех полуторачасовых теледебатов между кандидатами в президенты США от двух ведущих партий.

Дебаты начались с обсуждения обнародованного на днях видеоклипа, снятого 11 лет назад, в котором Дональд Трамп грубо отзывается о женщинах. Комментируя его, Хиллари Клинтон сказала, что ее соперник не имеет не только необходимой профессиональной квалификации, чтобы быть президентом, но не достоин им быть и в силу своих человеческих качеств.

Трамп ответил, что сожалеет о своих словах, и принес извинения тем, кого они могли обидеть. Это, однако, был «обычный треп в мужской раздевалке», добавил республиканский кандидат, после чего перешел в наступление, припомнив ряд сексуальных скандалов, фигурантом которых был Билл Клинтон. Трамп обвинил Клинтон в том, что она очерняла женщин, обвинявших бывшего президента в сексуальных домогательствах. «Я повинен только в словах, за которые прошу простить меня, – подчеркнул Трамп, – в то время как Хиллари должна извиняться за реальный проступок, за уничтожение нескольких десятков тысяч электронных сообщений со своего личного сервера». Трамп пообещал назначить специального прокурора для расследования этой истории в случае избрания президентом. «Хорошо, что вы не во власти», – заметила Клинтон. «Конечно, хорошо, иначе вы сидели бы в тюрьме», – ответил Трамп.

ІНЦЫДЭНТ

Бунт у цэнтры для імігрантаў

У цэнтры для імігрантаў у Іспанскай Мурсіі на поўдні краіны адбыўся бунт. Мігранты напалі на паліцыю, якая ахоўвала цэнтр. Збегла 77 чалавек. Пяць паліцыянтаў паранены, у аднаго з іх зламана рука.

У лагеры знаходзіліся пераважна ўцекачы з Чорнай Афрыкі. Адзін з іх паведаміў, што захварэў. Калі прыехала "хуткая дапамога", астатнія выкарысталі хвіліну няўвагі і атакавалі паліцыянтаў, якія ахоўвалі будынкі.

РЕДКИЙ СЛУЧАЙ

Индийскому юноше удалили 20-сантиметровый хвост

Восемнадцатилетнему юноше из индийского города Нагпур, штат Махараштра, сделали операцию по удалению 20-сантиметрового хвоста, выросшего из нижней части его позвоночника.

Аномалия была замечена, когда подростку шел пятнадцатый год.

ПА САКРЭЦЕ

КДБ спрабаваў завербаваць Генеральнага сакратара NATO

Генеральны сакратар Енс Столтэнберг распавёў аб гэтым у аўтабіяграфіі «Мая гісторыя».

Столтэнберг з канца 1970-х падтрымліваў кантакт з супрацоўнікамі амбасады СССР у Осла, а ў другой палове 1980-х гадоў неаднаразова гутарыў з аташэ па культуры Барысам Кірылавым. Генеральны сакратар успамінае, як ён сустракаўся з "эрудзіраваным і цікавым суразмоўцам" Кірылавым у рэстаране нацыянальнай кухні на плошчы Старторвет, дзе елі бутэрброды з крэветкамі і абмяркоўвалі палітыку.

Адзначаецца, што Столтэнберг ведаў аб службе Кірылава ў КДБ. Пасля высветлілася, што супрацоўнік амбасады быў шпіёнам і галоўнай яго задачай была вярбоўка нарвежскіх палітыкаў.

"Потым высветлілася, што ў выніку кантакту з Кірылавым у КДБ на мяне завялі справу і далі кодавае імя. Я быў Сцяклоў", – піша Столтэнберг у сваёй біяграфіі.

У 1990-я гады цяперашні Генеральны сакратар NATO распавёў пра кантакты з Кірылавым. Аднойчы сілавікі папрасілі Столтэнберга сустрэцца з Кірылавым, каб даведацца, ці не хацеў бы ён кінуць службу ў КДБ.

"Калі б я ўбачыў такі сігнал, я павінен быў бы сказаць, што Нарвегія – бяспечная краіна і што пра яго добра паклапоцяцца… Выконваючы гэта заданне, адчуваў сябе персанажам шпіёнскага рамана. Але спроба не атрымалася", – піша Столтэнберг, адзначаючы, што гэта быў апошні раз, калі ён бачыў Кірылава. Аб гэтым расказваецца на сайце "Польскага радыё для замежжа".

БОЛЬШАЯ ПОЛИТИКА

Путинский ультиматум новому президенту США

Новая американская администрация унаследует наихудшие взаимоотношения с Россией с тех пор, как Рональд Рейган назвал Советский Союз империей зла. Если судить по списку требований, предъявленных Владимиром Путиным, то даже относительно доброжелательно настроенному по отношению к российскому президенту Дональду Трампу будет нелегко их удовлетворить.

Путин направил свое сообщение будущему президенту США 3 октября, когда Госдеп объявил о приостановлении переговоров с Россией о прекращении огня в Сирии и получающие поддержку со стороны России сирийские войска заняли еще большую территорию в Алеппо. В ноте, представленной на рассмотрение парламента, Путин угрожает положить конец совместной программе разоружения США и России, в рамках которой излишки оружейного плутония перерабатываются в топливо, пока США не пойдет навстречу России в следующих пунктах:

– сокращение инфраструктуры НАТО и персонала альянса до уровня сентября 2000 года;

– отмена акта Магнитского, в рамках которого были наложены санкции на российских чиновников, замешанных в нарушении прав человека;

– отмена всех американских санкций против российских граждан и компаний;

– компенсация России ущерба, нанесенного американскими санкциями и «вынужденными контрсанкциями» России;

– представление «четкого плана необратимой утилизации» избытков американского плутония.

Путин мог с тем же успехом сказать, что программа возобновится, когда рак на горе свистнет. «Мелочнулся, конечно», – заметил оппозиционер Леонид Волков в саркастичной заметке в Facebook. – Надо было еще просить Аляску, вечную молодость, Илона Маска и Диснейленд».

Даже если бы американская администрация вдруг решила снять санкции, введенные в ответ на российскую агрессию в Украине, то даже Трамп не согласился бы на унизительное и бессмысленное требование о компенсации, особенно за решение России запретить ввоз западных продуктов, которое в первую очередь отразилось на российских потребителях. Требование о сокращении присутствия НАТО тоже никуда не приведет.

Вероятно, выбранный Путиным антураж должен был напомнить миру, что Россия продолжает оставаться ядерной державой, обладающей избытками плутония, в отличие от большинства ближайших стран. Президент Украины Петр Порошенко горько сожалеет, что его страна отказалась от своего ядерного арсенала в середине 1990-х годов в обмен на теперь утратившие всякую ценность гарантии России, США и Великобритании о ненападении. Порошенко хочет убедить Вашингтон, что Украина должна получить от США летальное вооружение, так как ее обманом вынудили отказаться от мощного сдерживающего элемента, при наличии которого она, вероятно, избежала бы нападения в 2014 году.

Смысл послания Путина состоит в том, что Россия будет играть на равных с США независимо от желания Америки признавать за Россией эту роль. Это напоминание кандидатам в президенты США, что восстановление мира с Россией будет иметь свою цену, что в любых переговорах Россия будет исходить с завышенных и дерзких позиций. Поскольку заканчивающая свои полномочия администрация президента США не собирается разворачивать военные действия в Сирии, Россия изо всех сил старается обеспечить войскам президента Башара Асада решающую победу в Алеппо до инаугурации нового американского президента. Решение США отказаться от переговоров не играет большой роли для Путина, который скорее тянул время, нежели искал общий язык в переговорах.

Вряд ли Барак Обама сможет серьезно отреагировать на требования Путина. Следующий президент Америки, однако, должен будет выбрать линию поведения с бескомпромиссной Россией. Один вариант – расширить санкции и ждать, когда слабеющая экономика станет угрожать позиции Кремля, однако такой подход может иметь непосредственные и непредсказуемые последствия на Ближнем Востоке и в других странах.

Леонид БЕРШИДСКИЙ.
(Иносми.)

К СВЕДЕНИЮ

В праздники Чехия оставит туристов без шоппинга

В октябре в Чехии вступает в силу новый закон, ограничивающий работу торговли.

Теперь во время официальных государственных праздников будет запрещена работа магазинов, занимающих более 200 кв. метров. Также запрет распространяется на все ломбарды и комиссионные магазины. Не коснется новый закон аптек и автозаправок, магазинов в аэропортах, на вокзалах и автостанциях.

Впервые без супермаркетов и торговых моллов чехи и путешественники останутся уже 28 октября, в этот день в стране празднуется День независимости. Всего же в Чехии 7 дней в году подпадают под категорию праздников, во время которых шоппинг придется заменить на общение и прогулки. Это рождественские 25 и 26 декабря, 1 января, Пасха, День победы, отмечающийся в стране 8 мая, 28 сентября – в День чешской государственности и уже обозначенный выше День независимости.

Кроме того, в канун Рождества магазины должны закрыться после полудня. За нарушение закона торговцам грозит штраф до 1 миллиона крон.

НОВОСТИ ГЕРМАНИИ

Задержан предполагаемый главарь террористов

В ночь на понедельник немецкая полиция задержала предполагаемого главаря террористов из Хемница Джабера аль-Бакра.

В его в квартире была обнаружена взрывчатка, сообщает агентство Reuters.

22-летнего сирийца подозревают в подготовке теракта с применением взрывчатки. Аль-Бакра искали по всей стране. Мужчина был схвачен в ходе спецоперации в Лейпциге.

Ранее правоохранительные органы установили, что Джабер аль-Бакр проживал в Германии с прошлого года, он официально получил статус беженца.

Что говорят мудрецы

Диагноз немецкой экономике эксперты и мудрецы поставили вполне благоприятный. Экономический рост составит в текущем году 1,9 процента, в следующем – 1,4, в 2018-м – 1,6 процента. Некоторое замедление в 2017 году эксперты объясняют чисто календарными факторами. В будущем году в Германии в целом будет меньше рабочих дней. Здесь не принято давать дополнительный выходной, если праздничный день приходится на субботу или воскресенье. А 2017-й будет с этой точки зрения щедрым для всех работающих.

Главными двигателями экономического роста исследовательские институты называют отечественную строительную индустрию, сферу услуг и внутренний спрос. Строить в Германии стали больше потому, что вследствие денежной политики ЕЦБ на рекордно низком уровне оказались ставки по ипотечным кредитам. Собственное жилье стало доступным даже для не очень обеспеченных немцев. Вот они и строятся. Рост внутреннего спроса – это следствие повышения занятости, практически отсутствующей инфляции (0,4 процента в 2016 году) и тех же низких процентных ставок, которые делают бессмысленным хранение денег в банке.

Положение на немецком рынке труда «экономические мудрецы» называют устойчиво положительным. Число работающих в будущем году, по их прогнозу, возрастет еще на полмиллиона человек.

Правда, безработица уменьшится только на 100 тысяч. Этот парадокс эксперты объясняют ростом иммиграции в Германию. Но приток беженцев тут ни при чем. Речь идет об ориентировочно 460 тысячах трудовых мигрантах, которые переедут в ФРГ из других стран ЕС.

Что же касается беженцев, то они окажут влияние на немецкий рынок труда, но не факт, что это влияние будет негативным. Прежний опыт показывает, что беженцы, получившие в Германии вид на жительство и право трудиться, берутся за такую работу, на которую нет претендентов среди немцев или граждан других стран ЕС.

Бранденбургские ворота – символ единства

До середины XIX века Берлин был окружен городской таможенной стеной. На его территорию можно было попасть через восемнадцать ворот, которые позже разобрали, за исключением одних-единственных. Сегодня они являются самой популярной достопримечательностью немецкой столицы и архитектурным символом объединенной Германии.

В ФРГ показан новый фильм о путинской пропаганде в Европе

По немецкому общественному телевидению ZDF показан новый документальный фильм «Тайные сети Путина, или Как Россия расщепляет единство Запада».

Фильм демонстрирует растущую активность так называемых «понимателей» Путина в Германии, расширение связей российских ультраправых с немецкими, в частности с партией «Альтернатива для Германии».

Россия через свои фонды за рубежом поддерживает, в том числе и финансами, разрушение демократического порядка в Европе и создание некоего нового, ультраправого националистического порядка, для которого сама Россия является примером.

Инвесторы предпочитают ФРГ

Частные инвесторы со всего мира предпочитают инвестировать свои деньги в Германию, сообщает немецкая газета Süddeutsche Zeitung со ссылкой на неопубликованный доклад Министерства финансов Германии.

Как следует из доклада, суммарный объем всех частных инвестиций в автомобили, технику, оборудование, недвижимость и другие товары за прошлый год составил порядка 18% ВВП Германии. Таким образом Германия оказалась на первом месте в списке самых промышленно развитых стран.

Ранее этот список возглавляла Франция, которая теперь занимает второе место с показателем в 17%. Затем идут США с показателем в 16% и Великобритания с 14%.

Обаятельный негодяй, или Самый очаровательный мерзавец Голливуда

4 октября Кристофу Вальцу исполнилось 60 лет. Он стал звездой Голливуда, оставаясь звездой европейского кино.

Мировую славу ему принесли «Бесславные ублюдки» и «Джанго освобожденный».

В Германии Кристоф Вальц снимался в многочисленных кино- и телефильмах, а также в детективных сериалах.

В 2009 году Кристофу Вальцу удался «голливудский прорыв». За роль штандартенфюрера СС в фильме «Бесславные ублюдки» Кристоф Вальц (неожиданно и для себя самого!) удостоился самой престижной награды в кино – «Оскара».

В фильме «Большие глаза» актер настолько вжился в образ своего героя Уолтера Кина – человека обаятельного, но одновременно расчетливого и не связанного никакими моральными обязательствами, что заслужил высшую похвалу реальной героини событий – американской художницы Маргарет Кин. Она утверждает, что актеру удалось ухватить самую суть характера ее покойного мужа.

Сколько съедено быков и другие итоги Октоберфеста

В Мюнхене завершился очередной пивной праздник Октоберфест. Организаторы представили свежую статистику.

В этом году на Октоберфесте побывало около 5,6 миллиона человек, то есть на 300 тысяч меньше прошлогоднего показателя. В качестве причин называются плохая погода и повышенные меры безопасности. За две недели было съедено 109 быков, приготовленных на вертеле, что на 13 быков меньше, чем в 2015 году. Продажи пива сократились примерно на 15 процентов. Эта фотография агентства dpa была сделана в одном из больших шатров во время праздника для сотрудников после закрытия Октоберфеста.

Загадочная история человека, 30 лет не выходившего из дома

Германская полиция начала расследование по подозрению в том, что живущие в баварской деревне родители в течение 30 лет не выпускали из дома своего сына.

Мужчину, которому сейчас 43 года, не видели в деревне неподалеку от Байройта в Баварии с тех пор, как он перестал ходить в школу в возрасте 13 лет.

Полиция сообщила, что мужчина выглядит не очень хорошо, но при этом не демонстрирует никаких признаков недоедания. Власти также подчеркивают, что на данный момент они не намерены выдвигать никаких обвинений его родственникам.

Мать мужчины рассказала местной прессе, что тот просто не хотел выходить из дома и что она лишь его оберегала.

Полиции стало известно об этом странном исчезновении лишь в сентябре после анонимного сигнала. Мужчина был доставлен в больницу на обследование.

Его имя не подлежит разглашению в связи с действующими в Германии строгими законами, охраняющими право на частную жизнь.

Полиция Баварии считает, что речь может идти не о преступлении, а о трагической ситуации в семье.

Полиция считает, что речь может идти не о спасении узника, а скорее о семейной трагедии.

«Мы не знаем, почему этот человек жил без регулярного контакта с окружающим миром, – заявил представитель полиции. – Мы не знаем пока и истинную природу этой ситуации – например, была ли у него возможность выходить из дома».

«Может быть, он сам хотел так жить», – добавил он.

Документы 30-летней давности свидетельствуют о том, что школьные власти решили, что этот человек был не в состоянии посещать занятия.

Народная Воля http://www.nv-online.info 11 КАСТРЫЧНІКА 2016 г.

ЗА ПАРТАЙ

Ці вернуцца партугальскія студэнты ў Беларусь?

Тры магістранты Полацкага ўніверсітэта будуць навучацца ў Політэхнічным інстытуце горада Лейрыя.

Супрацоўніцтва паміж навучальнымі ўстановамі Беларусі і Партугаліі рэалізуецца ў рамках міжнароднай праграмы TEMPUS. На працягу трох месяцаў магістранты інжынерна-будаўнічага факультэта ПДУ будуць наведваць лекцыі і практычныя заняткі.

Навучанне ў партугальскім інстытуце праходзіць на англійскай мове.

– *Мы прыехалі па праграме абмену студэнтамі,* – сказаў «Народнай Волі» ўдзельнік праекта **Алег Строганаў**. – *Мясцовая сістэма адукацыі ўражвае: практыцы надаецца вялікая ўвага. Думаю, што нам варта павучыцца аптымізму ў партугальцаў. У іх таксама хапае праблем, але людзей з усмешкамі і культурнымі зносінамі больш.*

Па заканчэнні вучобы маладыя спецыялісты атрымаюць дыпломы еўрапейскага ўзору. Але ці вернуцца яны ў Беларусь – не вядома...

Сямён ВАСІЛЬЕЎ.

ЧУЛІ?

Мікалай Валуеў будзе насіць беларускую вышыванку

Днямі расійскі баксёр наведаў раённы цэнтр Сянно, каб паглядзець, як святкуюць «Дажынкі-2016».

У Сянно таксама прыехала расійская дэлегацыя з Пскоўскай, Цвярской, Бранскай і Смаленскай абласцей. Ганаровым госцем стаў баксёр і дэпутат Дзяржаўнай Думы Расіі Мікалай Валуеў. Чыноўнік і спартсмен адзначыў высокую якасць беларускага хлеба, а таксама атрымаў падарунак ад фехтавальшчыка-паралімпійца Андрэя Праневіча і яго трэнера Сямёна Сушчына – вышыванку.

Віталь СУХАРУКАЎ.

ПАМЯЦЬ

У Полацку збіраюць грошы на крыж у Курапатах

Ініцыятыва прадугледжвае ўстаноўку мемарыялаў ад усіх гарадоў Беларусі.

Курапаты – лясное ўрочышча на паўночна-ўсходняй мяжы Мінска. Там былі выяўлены масавыя пахаванні забітых у канцы 1930-х – пачатку 1940-х гадоў. У гэтым месцы органамі НКУС былі знішчаны тысячы беларусаў, якія трапілі пад сталінскія рэпрэсіі.

– *Узяць удзел у зборы сродкаў могуць жыхары Полацка і Наваполацка,* – сказаў «Народнай Волі» мясцовы актывіст Віктар Стукаў. – *Ініцыятыва паступіла з Мінска ад грамадскай ініцыятывы «Курапаты». Кошт вырабу крыжа складае каля 400 рублёў.*

Збор сродкаў ажыццяўляецца як наяўнымі, так і безнаяўнымі плацяжамі.

ДА ВЕДАМА

Паўдзельнічаць у зборы можа кожны

Банк-атрымальнік – МІНСК, ААТ «БПС–СБЕРБАНК»

Атрымальнік – Свабодны прафсаюз Беларускі (СПБ)

УНП атрымальніка – 300697483

Рахунак атрымальніка – 3015 232337014

Код банка 369

Прызначэнне плацяжу-ахвяравання (або ўзносу)

Код прызначэння плацяжу – 000 (не ў бюджэт)

Раман ВАСЮКОВІЧ.

ЖИЗНЬ ДРУГИХ

Рекрутер

Этой профессии не обучают в университетах. Тем не менее рекрутеры весьма популярные специалисты, особенно сейчас, когда в условиях кризиса шансы на трудоустройство резко понижаются.
Чем рекрутер отличается от сотрудника службы занятости?
Какую помощь он может предложить белорусам в поисках работы?
Сколько стоит сегодня на рынке труда диплом, а сколько – опыт? Где искать работу, когда тебе за 40, а в каких отраслях предлагают рабочие места молодым?
В тонкостях рекрутерской деятельности мы разбирались с директором консалтинговой компании «Квадрат» ***Светланой КОРОСТЕЛЕВОЙ.***

«Наша профессия может приносить большие деньги»

– Светлана Николаевна, что такое рекрутер?

– В Беларуси эта профессия относительно новая и до сих пор не обозначена в квалификационном справочнике. Суть профессии – подбор и наем персонала. Рекрутер умеет искать персонал, умеет его оценивать и предлагать компаниям-заказчикам. Причем мы не просто находим подходящую кандидатуру, но и, предложив резюме работодателю, отслеживаем дальнейший путь кандидата до прохождения им испытательного срока. Только после этого наша работа считается выполненной.

– Чем кадровые компании отличаются от служб занятости?

– Всем: начиная от целей и заканчивая методами. Цель службы занятости – обеспечить всех обратившихся работой, чтобы в стране было меньше безработных. Мы работаем от заказчика и в меньшей степени заботимся о том, чтобы был трудоустроен каждый пришедший к нам кандидат, наша цель – закрыть каждую конкретную вакансию в максимально короткие сроки. Рекрутер выполняет роль посредника между рынком труда (т.е. самими кандидатами) и компанией-работодателем, экономя время и силы обеих сторон.

Откликнуться на вакансию может много желающих. Задача рекрутера – прослушать 50, 100, 200 кандидатов и отобрать только пять-десять человек на собеседование, и уже из них тройку-пятерку лучших рекомендовать работодателю. А на работу будет принят только один человек.

– Кто ваши клиенты? Каменщиков или уборщиков рекрутеры вряд ли ищут.

– 90 процентов наших клиентов – это частные компании западного типа и современные продвинутые белорусские организации, где понимают, что такое услуги рекрутера и сколько они стоят. Обращаются с заказами в основном на офисных специалистов – начиная от секретаря-референта и заканчивая директором компании или управляющим банком.

В последнее время чаще стали обращаться государственные предприятия. Но мы берем в работу не все вакансии. Например, отказываем, если работодатель предлагает заработную плату, не соответствующую должности, – зачастую именно такие условия выдвигают госпредприятия.

– Светлана Николаевна, а кто работает в вашей компании? Что должен уметь рекрутер, какими знаниями, способностями обладать?

– Вопрос интересный и сложный. Например, я пришла в профессию из сферы оптико-электронного приборостроения, у меня диплом БПИ. Это было 20 лет назад, наше агентство создавалось в числе первых в Беларуси. Рекрутеров тогда в стране не было, профессию приходилось изучать самостоятельно.

Сегодня в вузах появилась такая специальность, как менеджер по персоналу. Но скажу прямо: что касается подготовки рекрутеров – тут они явно недотягивают. Поэтому по-прежнему тем, кто хочет стать компетентным и грамотным рекрутером, приходится самообразовываться. Это бизнес-семинары, тренинги, курсы. Я за 20 лет работы параллельно прослушала порядка 60 различных бизнес-курсов, семинаров и тренингов.

– Быть рекрутером выгодно финансово?

– Наша профессия может приносить большие деньги, а можно наоборот – проработать вхолостую. Дело в том, что рекрутер работает на результат, и он получает свой гонорар в зависимости от закрытых вакансий. Самая высокая зарплата вместе с премиями, которая была в нашем агентстве, – это три тысячи долларов, а самая маленькая – символическая, близкая к обычному прожиточному минимуму, но это была зарплата за полное отсутствие результата, такой сотрудник не задерживается в компании более двух месяцев.

– Кандидаты, которые приходят к вам на собеседование, сколько платят?

– Нисколько, для них наша услуга абсолютно бесплатная. Платная она для предприятий, компаний, фирм, для которых мы ищем специалиста.

«Отсев идет не по возрасту, а потому, что человек не растет в профессии»

– Много ли сегодня в Беларуси компаний, которые ищут работников и готовы за такую услугу еще и платить?

– Обычно у рекрутера 5–10 вакансий в работе. Последние два года спрос на подбор кадров в Беларуси действительно упал, многие кадровые агентства были вынуждены закрыться.

Этот кризис – уже пятый по счету, который мы переживаем. Удивить нас чем-то сложно, мы готовы ко всему. Но этот кризис очень глубокий, такой аховой ситуации на рынке труда за все годы нашей работы не было никогда. Случалось, что по нескольку месяцев мы не получали ни одной заявки от работодателей на вакансии. Сейчас ситуация улучшается, последние три месяца появился спрос на специалистов. Но, к сожалению, это не значит, что мы дошли до докризисного уровня, потому что пару лет назад наше агентство нередко отказывалось от клиентов, мы были перегружены работой. Сейчас рекрутеры загружены процентов на 50.

– И какие специалисты сегодня на рынке востребованы?

– Например, сейчас у нас в работе заявки на финансового директора транспортно-экспедиционной компании и директора розничной сети. Зарплата – до 10 тысяч рублей, или 100 миллионов старыми. Но найти таких работников очень сложно. Приходится выходить на российский рынок, искать там. Однако для российского специалиста предлагаемая зарплата уже маленькая.

– Выходит, в Беларуси дефицит профессионалов?

– Надо понимать, что рекрутер ищет специалистов на топовые должности. Там, где не нужна квалификация, неважен опыт работы, наниматель и сам справится.

Я считаю, что в Беларуси достаточно квалифицированных кадров, и зачастую наши специалисты по своим знаниям, опыту, подготовке превосходят даже московских коллег, не говоря уже о российских регионах. А что касается офисных специалистов высокой квалификации, то сегодня белорусы могут конкурировать с коллегами из стран Балтии и даже Западной Европы. Другое дело, что иногда бывают такие редкие вакансии, на которые просто нет специалистов в Беларуси, и мы вынуждены привлекать их из-за рубежа.

Но приходится сталкиваться и с другими реалиями. Например, не так давно мы получили заявку на специалистов по продажам с зарплатой от 600 до 1000 рублей. Речь идет о создании нового международного колл-центра: иностранные компании собираются создать в Беларуси отдел продаж финансовых услуг на международных рынках. В перспективе число сотрудников – 100 человек. Мы занимались подбором первых 25 сотрудников. Требования к соискателям, на мой взгляд, очень лояльные, из серьезных – свободное владение английским языком и опыт продаж. Важны коммуникабельность, энергичность в голосе. Работодатели готовы рассматривать и выпускников вузов, успевших хоть немного поработать в продажах в студенческие годы. В общем, реальная возможность для молодых людей проявить себя. Два месяца мы просматривали кандидатов, из предложенных нами 25 человек компания утвердила на финал 23. Но сколько пришлось работать, чтобы найти эти 25 человек! Несмотря на то, что в стране кризис с рабочими местами, по-настоящему заинтересованных в работе белорусов мало.

– Рекрутеры в основном занимаются подбором опытных, грамотных специалистов. А как быть с утверждением, что после 45 шансы на трудоустройство резко понижаются?

– Действительно, традиционно самый востребованный возраст – это 27–35 лет. Это самые дорогие сотрудники. Но сегодня, по моим наблюдениям, все больше появляется вакансий, где нет ограничения по возрасту, работодатель готов работать с любым кандидатом независимо от того, сколько ему лет. Но учитывая, что у нас менталитет людей постарше отличается от менталитета более молодых, зачастую рекрутер сам проводит такой отсев.

Если человек перестал учиться, его знания очень быстро устаревают. Это не зависит от возраста. Если твой последний семинар был 5 лет назад, то ты отстал в профессии минимум на 4 года. Одновременно ты перестаешь понимать более продвинутую и жадную к обучению молодежь. Человеку кажется, что его не берут на работу по причине возраста, а на самом деле причина в другом: человек не растет в профессии.

«Свободный английский в любой специальности – это плюс 30 процентов к зарплате»

– Светлана Николаевна, на ваш взгляд, эффективно ли в Беларуси организована кадровая политика, достаточно ли уделяется внимания прогнозированию тенденций на рынке труда? Кто вообще этим должен заниматься?

– На мой взгляд, что касается подбора и оценки кадров в государственных компаниях – это катастрофа. Приведу только один пример.

К нам обратилась большая государственная компания, известный холдинг, с заявкой на вакансию замдиректора. В течение полугода мы предложили им четверых суперкандидатов, и каждого они готовы были взять на работу. Но! Некоторые сами отказались – их не устроил уровень зарплаты, других не утвердило министерство. Причем, как рассказывал один из кандидатов, доходило до абсурда: его кандидатура полностью устраивала директора компании, но с папкой в сантиметр толщиной с различными справками, что не судим, не привлекался, его направили в вышестоящую организацию, где в один день у него было семь (!) собеседований. Причем Иванов говорил: вот если подпишет твои документы Петров, то и я подпишу. А Петров в свою очередь ссылался на Иванова. В результате вышестоящее ведомство его не утвердило. А компания до сих пор ищет человека на должность замдиректора. Но сливки рынка труда сняты, самые подходящие кандидаты там уже были, другие знают о ситуации по этой вакансии и отказываются ее рассматривать. Рынок труда таких специалистов не безграничен. Наличие свободных дешевых высококвалифицированных специалистов на рынке труда – это иллюзия.

К сожалению, по-прежнему в государственных компаниях подбор кадров – это «рекомендательный рекрутинг», в госсекторе подбирают персонал не по профессиональным принципам, а по родственным, дружеским связям. Это, конечно, неправильно.

– Какой вуз или факультет вы посоветовали бы тем, перед кем стоит выбор будущей профессии или кто хочет поменять специальность? Какие профессии, на ваш взгляд, будут востребованы в нашей стране через пять лет?

– Есть не только модные, но и более-менее оплачиваемые специальности. Все зависит от ожиданий человека. Профессия может быть востребованной и престижной, но больших доходов не принесет. Например, профессия врача, учителя.

Сегодня в цене специалисты по логистике, их мало на рынке, они высокооплачиваемые. Лет десять тому в топах были специалисты по маркетингу, но как только этой профессии стали учить в вузах, рынок насытился кадрами. Еще одна современная и перспективная профессия – HR-менеджер, или специалист по управлению персоналом. Есть профессии, на которые спрос традиционно низок, и зарплаты невысоки. Сейчас очевидный переизбыток экономистов-менеджеров, которых, к слову, все равно продолжают сотнями выпускать наши университеты. Не пользуются спросом психологи, переводчики, историки и т.д. Но опытных грамотных высококвалифицированных специалистов всех профессий тем не менее всегда не хватает.

Всегда в цене будут менеджеры по продажам, потому что производить товар и услуги умеют многие, но мало людей, которые умеют их продать. Эти вакансии есть всегда, и эти специалисты достаточно востребованы. Высокооплачиваемой является и профессия программиста, финансиста. Но это не бухгалтеры или экономисты, а финансовые аналитики, эксперты. Востребована долгие годы такая профессия, как технический директор. Сейчас растет спрос на специальности инженерного профиля, но при этом нужно обязательно владеть английским языком. Вообще свободный английский в любой специальности – это плюс 30 процентов к заработной плате. Сейчас часто требуются работники со знанием китайского языка.

На мой взгляд, если не получается поступить на топовые факультеты – логистику, финансы, стать айтишником, все равно нужно получать высшее образование. Если стоит выбор между вузом и ПТУ, я советовала бы выбирать вуз. Потому что это другой срез общения, другое мировоззрение, другая жизненная позиция. И жизнь не стоит на месте. Сегодня современная экономика, современное обществознание требуют все больше и больше специалистов с высшим образованием.

Мария ЭЙСМОНТ.

ДАВЕДАЧНАЕ БЮРО СПАЖЫЎЦОЎ

На пытанні чытачоў адказвае старшыня Пухавіцкай раённай арганізацыі ГА "Беларускае таварыства абароны правоў спажыўцоў" Васіль ВАЛАСЮК.

Адмовіцца ад дадатковай гарантыі на тэлефон

Набыў тэлефон, у яго гарантыя – год. Мне параілі купіць яшчэ і дадатковую гарантыю на адзін год. За гэтую паслугу давялося заплаціць недзе каля 40 рублёў. Але зараз я зразумеў, што дадатковая гарантыя мне не патрэбна. Ці можна скасаваць гэтае пагадненне і вярнуць грошы за дадатковую гарантыю?

Віктар БЫКОЎСКІ, г.Пружаны.

– Так, спажывец мае на гэта поўнае права.

Замяніць тавар з бракам

Што рабіць, калі прадавец не хоча замяніць тавар з бракам?

Ігар МАНДРЫК, Валожынскі раён.

– Заявіце прэтэнзію ў пісьмовай форме.

У мэблі не хапае дэталяў

Заказаў мэблю. Доўга яе рабілі, але ўсё ж такі прывезлі. І тут высвятляецца, што ў мэблі не хапае асобных дэталяў. Як дабіцца іх дастаўкі?

Віталь ЯНЦЭВІЧ, г.Слонім.

– Можаце заявіць прэтэнзію на некамплект дэталяў. Фірма ці магазін павінны вам у абавязковым парадку даукамплектаваць мэблю.

Вярнуць акуляры ад сонца ў магазін

Летам набыла дарагія акуляры ад сонца, а ў іх зараз адслаілася палярызацыйнае пакрыццё. Ці можна правесці незалежную экспертызу і вярнуць акуляры ў магазін?

Валянціна ГОЛУБ, г.Мазыр.

– Можна. Хутчэй за ўсё, у акулярах – вытворчы недахоп.

Не прайшла фэйс-кантроль

Не пусцілі ў начны клуб на дыскатэку без тлумачэння прычын. Маўляў, апранута не так, як патрэбна, фэйс-кантроль не прайшла. Ці правільна гэта, і калі не, то каму можна паскардзіцца? І наогул, як дзейнічаць у такіх сітуацыях?

Святлана, Мінск.

– У такіх сітуацыях спажывец мае права запатрабаваць кнігу скаргаў і прапаноў і папрасіць даць пісьмовае тлумачэнне па гэтым факце.

Хто нясе адказнасць за сумку ў камеры захоўвання?

Практычна ва ўсіх магазінах ёсць камеры захоўвання для сумак. Ці абавязаны пакупнік здаваць туды свае рэчы? І хто забяспечвае іх захаванасць?

Максім ЧЫРГЕЙКА, Віцебск.

– За захаванасць сумак адказнасць нясе магазін. А што тычыцца таго, ці абавязкова пакідаць сумку ў камеры захоўвання, дык гэта на ваш выбар.

«Паляцела» машына на гарантыі

Зламаўся мой аўтамабіль, хаця знаходзіцца яшчэ на гарантыі. Транспартаваць машыну трэба на эвакуатары. Хто павінен аплаціць выдаткі на перавоз аўто да сэрвісу?

Віталь КУДЗЕЛКА, Гродна.

– У гэтай сітуацыі выдаткі павінен аплаціць вадзіцель. Далей можна заявіць прэтэнзію прадаўцу (у сэрвіс) па добраахвотным вяртанні выдаткаў. Калі пытанне не вырашыцца, можна спагнаць грошы праз суд.

Не загараюцца запалкі

Купіў запалкі, і амаль палова з іх не запалілася. Ці можна запалкі праверыць дзе-небудзь на якасць і падаць іск да прадпрыемства?

Васіль ЛЯШОК, г.Смаргонь.

– Можна, безумоўна. Не думаю, што вы шмат выйграеце, але калі пайсці на прынцып, то праўда будзе на вашым баку.

Тэлефон выключаецца сам па сабе

Набыла мабільны тэлефон, праз некалькі тыдняў апарат сам па сабе стаў выключацца. Што рабіць у такім выпадку?

Алеся САЎЧЫЦ, г.Лагойск.

– Звярніцеся ў сэрвісную гарантыйную майстэрню. Тэлефон можна замяніць, калі дэфект паўторна праявіцца.

Не вяртаюць грошы за канапу

Набылі канапу, зрабілі аплату. Калі прывезлі яе дадому, то ўбачылі, што канапа абабіта тканінай не таго колеру, як хацелася б. І да таго ж яе дрэнна нацягнулі. Мы адмовіліся ад заказу і папрасілі вярнуць грошы. Нам паабяцалі зрабіць гэта, але вось ужо месяц прайшоў, а грошай пакуль не бачылі...

Сям'я Лойка, г.Ліда.

– Грошы за вернуты тавар вам павінны былі аддаць на працягу 7 дзён. Так што звяртайцеся на фірму з патрабаваннем неадкладна вярнуць грошы.

Алесь СВЯТЛАНІЧ.

ЧУЛІ?

Трусаў прэзентуе сучасны дапаможнік па гісторыі

14 кастрычніка ў Галерэі "Ў" адбудзецца прэзентацыя новага навучальнага дапаможніка для беларускіх школ і ліцэяў па гісторыі сярэднявечнай Еўропы.

Кніга падрыхтавана ў Навукова-творчай лабараторыі "Беларуская школа XXI стагоддзя" ГА «Таварыства беларускай школы». Аўтар – Алег Трусаў.

"Запрашаем настаўнікаў гісторыі, краязнаўцаў, а таксама ўсіх, хто цікавіцца гісторыяй", – гаворыць Трусаў.

Аліна ВЕТРАВА.

Народная Воля http://www.nv-online.info 11 КАСТРЫЧНІКА 2016 г.

КУЛУАРЫ

Владимир ЕРМОЛОВИЧ: «Нет стимула писать научные работы...»

Следователь по особо важным делам Следственного комитета Юрий Каменецкий написал кандидатскую диссертацию о том, как нужно расследовать преступления о хищениях и злоупотреблении служебными полномочиями в бюджетной сфере. Такое комплексное научное исследование темы воровства государственных денег проведено в Беларуси впервые.

Официальным оппонентом Каменецкого выступает доктор юридических наук, профессор, декан юридического факультета Международного университета «МИТСО» **Владимир Ермолович.** Он довольно высоко оценил труд сотрудника Следственного комитета.

– За последние два десятилетия были написаны только две диссертации по хищениям, причем одна из них – на тему хищений боеприпасов и взрывчатых веществ, – *сказал «Народной Воле» Владимир Федорович.* – Обычно такие серьезные темы редко берут в разработку. Хотя во времена Советского Союза по каждой отрасли народного хозяйства было несколько десятков диссертаций. У меня была диссертация по хищениям пищевой и сельскохозяйственной продукции в агропромышленном комплексе Советского Союза. Я в Москве защищался. Это была очень полезная научная работа. А сейчас…

Уровень науки совершенно другой. Ученые не востребованы, некому писать научные работы, да и стимула особого нет.

Каких диссертаций сегодня не хватает? Например, связанных с использованием бактериологического и химического оружия. Если нет научных трудов на эту тему, как тем же следователям расследовать такие преступления?

Вообще, у нас наука по криминалу кафедральная, а не научная. В системе МВД нет научно-исследовательского института. А профессору кафедры надо две-три статьи написать, чтобы соответствовать своей педагогической и научной деятельности. У меня более 10 монографий. Вот поднимите проблему, сколько денег приносят монографии. Убытки одни! Я уже не говорю о том, как сложно опубликовать научный труд…

Одним словом, это очень непростая тема. Поэтому я рад, что, несмотря на все сложности, у нас все же появляются научные работы на серьезные темы.

Марина КОКТЫШ.

Кто есть кто

Юрий Каменецкий – магистр экономических наук, следователь по особо важным делам отдела анализа практики предварительного расследования управления организации расследования преступлений Следственного комитета. Раньше работал в Московском РУВД г.Минска.

НЕ ПРАПУСЦІЦЕ!

Невядомы Марцаў

13 кастрычніка ў сталічнай кнігарні "Ў" журналіст, галоўны рэдактар сайта kyky.org Саша Раманава прэзентуе кнігу пра бізнесмена і выдаўца «Белорусской деловой газеты» Пятра Марцава.

Грошы на кнігу прыцягвалі праз краўдфандынгавую кампанію Ulej: атрымалася сабраць каля 18 тысяч рублёў.

Саша Раманава анансавала, што ў кнізе нямала цікавых падрабязнасцяў і раней невядомай інфармацыі аб Марцаве.

Нагадаем, Пятра Марцава не стала 13 верасня 2014 года, ён памёр ад вострага лейкозу. Яму было 52 гады.

Прэзентацыя кнігі адбудзецца праз два гады пасля смерці Марцава.

Аліна ВЕТРАВА.

СВЕТСКАЯ ХРОНИКА

Дмитрий Шепелев написал книгу про Жанну Фриске

В конце года книгу телеведущего Дмитрия Шепелева о том, как они вместе с Жанной Фриске боролись с ее смертельным недугом, уже можно будет купить.

«Очень надеюсь на то, что книга будет полезна тем, кто борется с тяжелой болезнью сам или помогает близкому, – анонсировал издание телеведущий на своей странице в «Фэйсбуке». – Надеюсь, она сможет поддержать тех, кто отчаялся, и, быть может, вдохновит на веру в чудо спасения. Разумеется, это еще и история любви, без которой любое сражение вряд ли имело бы смысл».

Впрочем, книга Дмитрия Шепелева расскажет не только о болезни Жанны Фриске. На страницах издания можно будет найти воспоминания телеведущего о зарождении его романа с певицей, их общем сыне Платоне и не только.

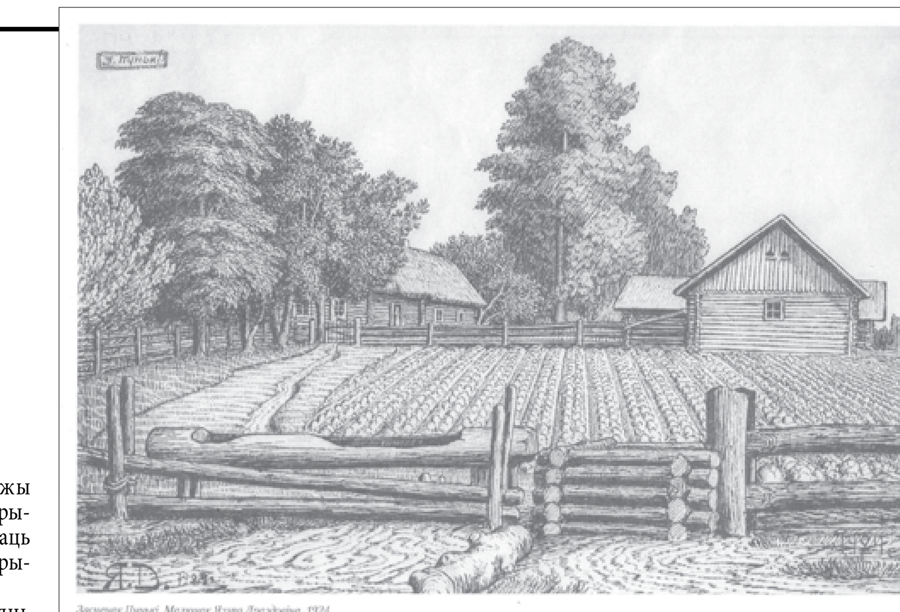
По словам Шепелева, вначале он не планировал публиковать свои заметки, писал *«для себя, чтобы справиться с горем и выплеснуть эмоции, накопившиеся в душе»*.

Некоторые из поклонников обрадовались новости о предстоящем выходе книги и в соцсетях поздравили Шепелева с писательским дебютом, другие же, напротив, осудили знаменитость за попытку заработать на личном и нажиться на животрепещущей теме, пока у публики есть к ней интерес.

Полина ПЛАТОНОВА.

ПОКЛІЧ ДУШЫ

Ушануем памяць Язэпа Драздовіча!

Засценак Пунькі. Малюнак Язэпа Драздовіча. 1924

Некалькі месяцаў таму я звярнуўся з лістом да міністра культуры Рэспублікі Бларусь спадара Б.Святлова. Мяне хвалюе стан былога засценка Пунькі – радзімы мастака Язэпа Драздовіча. Ёсць пільная неабходнасць узнаўлення роднай сядзібы выдатнага дзеяча беларускай культуры.

Яшчэ ў 1980-х – пачатку 2000-х гадоў на радзіме Язэпа Драздовіча, выдатнага мастака, этнографа, літаратара, фантаста, у засценку Пунькі, што на Глыбоччыне, кіпела культурнае жыццё. Там праходзілі пленэры імя знакамітага мастака, адбываліся сустрэчы аматараў яго творчасці з жыхарамі навакольных вёсак, з пісьменнікамі, мастакамі і іншымі творчымі асобамі. Мастакі і скульптары стварылі ў ваколіцах засценка нямала выдатных твораў. Многія паэты менавіта ў Пуньках знайшлі свае непаўторныя паэтычныя радкі, у іх нарадзіліся тэмы будучых літаратурных твораў. Адным словам, засценак Пунькі быў тым асяродкам культуры, які актыўна жывіў духоўна розных дзеячаў культуры.

Але пасля адыходу ў іншы свет (на пачатку XXI ст.) апошняга жыхара засценка, які жыў на гэтай зямлі, гаспадарыў тут, чым міжволі зберагаў месца сядзібы Драздовічаў у жывым выглядзе, наваколле здзічэла і стала зарастаць лесам. Мала таго, лесаводы яшчэ адмыслова зрабілі пасадкі па ўсім участку былой сядзібы. З'явілася небяспечная пагроза страты гэтай унікальнай мясціны для беларускай культуры…

Тым не менш на зямлі засценка яшчэ застаюцца адметныя адзнакі памяці пра Язэпа Нарцызавіча: крыніца Язэпа, падмуркі хаты і другіх гаспадарчых пабудоў, ліпа Драздовіча, якія адлюстраваны на малюнках мастака. На могілках суседняй вёскі Ліпляны мастак пахаваны. На яго магіле на пачатку 80-х гадоў XX ст. быў усталяваны надмагільны помнік. На іншых бліжэйшых могілках пахавана маці Драздовіча, а на яе магіле ўсталяваны помнік, які вырабіў сам Язэп Драздовіч. Наводдаль сядзібы Драздовічаў – Галубіцкая пушча, якая апісана мастаком і пісьменнікам у мастацкіх і літаратурных творах.

Я лічу, што ўратаванне сядзібы Драздовічаў ад занядбання і знішчэння ў інтарэсах усёй беларускай культуры. Улады павінны зразумець занепакоенасць грамадства і зрабіць рэальны крок у справе адраджэння памяці слыннага творца.

У лісце на імя міністра культуры я прапаноўваў:

1.Спыніць на зямлі сядзібы Драздовічаў усялякія гаспадарчыя работы, у тым ліку пасадкі лесу.

2.Вызначыць межы зямельнага ўчастка мемарыяльнай сядзібы і распачаць стварэнне скансена і мемарыяльнага музея Драздовіча.

3.Тэрмінова прыняць захады дзеля правядзення раскопак на сядзібе Драздовічаў.

4.Узяць тэрыторыю былога засценка Пунькі пад ахову дзяржавы.

5.У засценку Пунькі стварыць мемарыяльна-мастацкі музей-сядзібу Язэпа Драздовіча. Гэта быў бы фактычна скансен з яркім этнічна-мастацка-літаратурным акрасам.

Звяртаючыся да спадара Святлова, я падкрэсліў, што распрацоўку праекта (мастацкага) рэканструкцыі сядзібы Драздовічаў бяру на сябе.

Хутка, праз два гады (у 2018 г.), будзе адзначацца 130-годдзе з дня нараджэння знакамітага мастака, а таму працу, каб належна ўшанаваць вядомага дзеяча, неабходна пачынаць ужо цяпер.

Прыемна азначыць, кіраўніцтва Міністэрства культуры Рэспублікі Беларусь з разуменнем паставілася да маіх прапаноў. І гэта сапраўды дзяржаўны падыход. Што б было, калі б у свой час ніхто не паклапаціўся, скажам, пра Мікалаеўшчыну ды Акінчыцкую лясную камору Якуба Коласа і яшчэ з тузін родных мясцін песняра, пра Вязынку і Ляўкі Янкі Купалы ды родныя мясціны Марка Шагала ў Віцебску і Лёзне, В.Ваньковіча ў Мінску? Пра мясціны іншых вялікіх дзеячаў культуры нашай краіны?

Зараз аднаўляецца двор з сядзібай Напалеона Орды ў Варацэвічах і ствараецца музей творцы, аднавілі дом Тадэвуша Касцюшкі ў Мерачоўшчыне, дзе ўжо працуе музей. Ды шмат чаго карыснага робіцца ў Беларусі ў сэнсе мемарыялізацыі родных мясцін творцаў, палітыкаў, вайскоўцаў. І гэта выдатна!

У нашым выпадку размова ідзе пра выратаванне былой сядзібы Драздовічаў ад занядбання. Апошні раз група мастакоў была ў Пуньках гадоў 7–8 таму, і ўжо тады ўсе жахаліся ад убачанага: тэрыторыя сядзібы, двара, агародаў, пашы была засаджана маладымі дрэўцамі. Творцаў ахапіў неспакой за гэты фантастычна-казачны куток Радзімы; за падмуркі пабудоў, за ліпу, якую маляваў мастак разам са сваёй хатай і ўсімі гаспадарчымі пабудовамі! Таму, як я падкрэсліваў у лісце, накіраваным Б.У.Святлову, дзейнічаць трэба тэрмінова, каб захаваць тое, што яшчэ магчыма захаваць. У першую чаргу гістарычна-дакументальна вызначыць тэрыторыю сядзібы. Ужо будучай вясной археолагі павінны правесці раскопкі былых яе пабудоў. Прыроду наваколля трэба захаваць у выглядзе, максімальна прыбліжанай да той, якой яна была пры жыцці Драздовіча.

З падачы Міністэрства культуры Беларусі і Глыбоцкага райвыканкама Кабінет міністраў павінен прыняць пастанову аб стварэнні дома-музея (сядзібы-музея) **"Радзіма Язэпа Драздовіча"**.

Наогул, яшчэ раз падкрэслю: канчатковая мэта нашых клопатаў – стварэнне скансена "Музей-сядзіба Драздовіча", дзе Язюк нарадзіўся і пражыў першыя тры гады. Вось гэтыя акалічнасці і падказваюць характар мемарыялізацыі засценка Пунькі – скансен. Гэта ж унікальны выпадак! Мы адродзім сядзібу засцянковай шляхты, якая ў сацыяльным сэнсе мала чым адрознівалася ад сялянства, і пакажам побыт гэтых людзей і маленькага Язэпа Драздовіча. Таму, натуральна, тут яшчэ не будзе ні карцін, ні малюнкаў, а толькі ўнікальныя прадметы матэрыяльнай культуры беларусаў канца XIX ст. і вядомыя, выдатныя фатаграфіі сям'і Драздовічаў.

13 кастрычніка – дзень нараджэння мастака і культурнага дзеяча Беларусі. Я прапаноўваю ўсім: і работнікам Глыбоцкага райвыканкамі, і сталічным, і мясцовым актывістам, майстрам пэндзля, паэтычнага слова, краязнаўцам – сустрэцца ля надмагільнага помніка Я.Драздовіча на Ліплянскіх могілках 15 кастрычніка ў 11.30. Спадзяюся, што на маю прапанову адгукнуцца аматары творчасці Язэпа Драздовіча з Віцебска, Мінска, Глыбокага, Плісы, Оршы, іншых гарадоў і мястэчак Беларусі. А затым паедзем у Пунькі і ўсё ўбачым увачавідкі. Пры неабходнасці зладзім талаку, і гэта будзе пачаткам адраджэння сядзібы Драздовічаў.

Да сустрэчы, шаноўныя сябры!

Мікола КУПАВА, мастак.

ЗЕМЛЯКІ

Уладзімір СУХАРУКАЎ: «Лондан – добрае месца для жыцця, і я гэтаму рады»

Ужо некалькі месяцаў праграміст з Полацка Уладзімір СУХАРУКАЎ жыве і працуе ў Брытаніі. У Лондан малады спецыяліст паехаў разам з жонкай па запрашэнні кампаніі «Microsoft». Як прызнаецца Уладзімір, брытанская сталіца – добрае месца для самарэалізацыі і развіцця. Аб працаўладкаванні ў найбуйнейшую кампанію і ўмовы жыцця ў Лондане Уладзімір Сухарукаў распавёў «Народнай Волі».

Інтэрнацыянальная каманда

– Уладзімір, чаму вы рашыліся на эміграцыю?

– Я скончыў Полацкі ўніверсітэт, потым працаваў у Мінску. Планы рэалізавацца ў іншай краіне ў мяне былі заўсёды.

З кастрычніка мінулага года я адпраўляў рэзюмэ і праходзіў сумоўі, спачатку па скайпе, а потым вочныя. Першапачаткова хацеў з'ехаць у Амерыку, але адказаў ад кампаній не было. Адначасова я спрабаваў сябе ў Вялікабрытаніі.

У мяне было чатыры сустрэчы ў Лондане: у Google, Amazon, Bloomberg і Microsoft. І вось у маі прыйшоў станоўчы адказ.

– На які час заключаны кантракт?

– Працоўная віза на 5 гадоў. Гэты тэрмін вызначыў працадаўца.

– Як у вас складваліся адносіны з калегамі?

– У камандзе тры італьянцы, індус, партугалец і два брытанцы. Каманда інтэрнацыянальная, таму праблем з-за таго, што я прыезджы, не ўзнікае. Я працую за камп'ютарам, і мець зносіны з людзьмі даводзіцца не так часта, як хацелася б.

– Вы валодалі англійскай мовай?

– Пакуль мае веды пакідаюць жадаць лепшага. На гутарках я мог паразумецца, вырашыць і растлумачыць прапанаваныя тэставыя задачы, падчас, праўда, даводзілася перапытваць. Мая англійская паляпшаецца, але не так хутка, як хацелася б. Дома з жонкай мы размаўляем на рускай мове.

Лондан адрозніваецца ад іншых сталіц Еўропы – гэта шматнацыянальны горад, і брытанцаў тут менш за палову, а ўсе астатнія прыезджыя.

У метро Лондана няма інтэрнэту, і многія пасажыры чытаюць газеты, якія бясплатна раздаюць пры ўваходзе. Нядаўна я даведаўся, што палякаў тут стала больш, чым прыезджых індусаў і пакістанцаў. Рускую гаворку можна пачуць, але французская ці італьянская гучыць часцей.

– Чым займаецца ваша жонка?

– У Мінску яна працавала бізнес-аналітыкам у IT-сферы. Цяпер у пошуку вакансіі па прафесіі ў Лондане.

– Вы здымаеце жыллё?

– Кампанія аказала дапамогу ў рэлакацыі, гэта значыць дала комплекс паслуг, звязаных з пераездам замежнага грамадзяніна ў Англію і яго адаптацыяй да новых умоў. Ёсць два варыянты: узяць 4 (іншыя 4 дадуць у любым выпадку) тысячы фунтаў і ўладкоўвацца самастойна альбо скарыстацца працай фірмаў, якія дапамагаюць перавезці рэчы, знайсці кватэру, аформіць візу і гэтак далей.

Паслугі ўсіх гэтых фірмаў аплачвае Microsoft, таму што арандаваць кватэру ў Лондане – складаны працэс.

– У чым цяжкасці?

– Папяровай цяганіны значна больш, чым у Беларусі. Патрэбны банкаўскі рахунак, розныя даведкі, потым праверка крэдытнай гісторыі… І ўсё гэта займае час.

Двухпакаёвая кватэра каштуе 1500 фунтаў у месяц. Аплата камунальных паслуг – 200 фунтаў. На арэнду сыходзіць нямалая частка заробку, але ў цэлым я задаволены зарплатай, якую прапанавала кампанія.

– Прадукты харчавання ў Лондане даражэй, чым у Мінску?

– Прадукты харчавання даражэйшыя ў два разы, але адзенне і бытавая тэхніка танней. Для брытанца не праблема купіць тэлефон апошняй мадэлі.

Цікавы момант: калі браць працэнтныя суадносіны да заробку, дык выдаткі адрозніваюцца ад беларускіх. Напрыклад, у Лондане вельмі дарагі праезд у грамадскім транспарце: каля 150 фунтаў за месяц сыходзіць толькі на метро.

Без жадання вяртацца

– У Лондане пра Беларусь што-небудзь ведаюць?

– Частка еўрапейцаў уяўляюць сабе, дзе знаходзіцца Беларусь, але не больш. Нядаўна па "Еўраньюс" паказвалі, як Аляксандр Рыгоравіч частаваў морквай Сцівена Сігала. Ніякіх іншых навін аб нашай краіне няма.

– Ёсць меркаванне, што англічане заўсёды ўсмешлівыя і ветлівыя...

– Тут лічыцца кепскім тонам быць панурым пры зносінах з людзьмі. Справа не ў тым, што ў Лондане жывуць адны шчаслівучыкі, проста культура паводзін таго патрабуе. Напрыклад, можна пацікавіцца ў выпадковага чалавека ў ліфце, як яго справы. Не чакаючы пры гэтым разгорнутага адказу.

– Чаму, на ваш погляд, беларусам варта было б павучыцца ў англічан?

– Вось менавіта культуры зносін беларусам і не хапае, асабліва ў сферы паслуг. Які б добры сэрвіс чалавек ні прапаноўваў, калі ён гаворыць з табой грэбліва, атрымліваць гэтую паслугу больш не захочацца. Калі параўнаць стаўленне да чалавека ў Беларусі і Брытаніі ў паліклініках, жыллёва-камунальных установах і іншых дзяржаўных службах – гэта неба і зямля.

– Тэма выхаду Вялікабрытаніі з Еўрапейскага Саюза сёння турбуе простых брытанцаў?

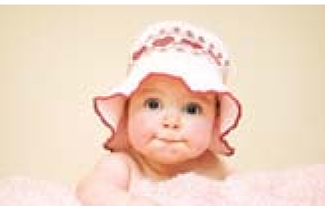
– Шмат размоў, звязаных з праблемамі атрымання працоўных віз, калі Англія пакіне ЕС. Насельніцтва больш турбуюць наступствы, якія чакаюць краіну, чым у прынцыпе сам выхад. Большасць жыхароў Лондана выступалі за захаванне дзяржавы ў Еўрасаюзе. Працэдура выхаду не хуткі працэс, і сёння гэтая тэма не займае галоўнага месца на парадку дня ў англічан.

– Якое агульнае ўражанне склалася ў вас за час знаходжання ў Лондане?

– У мяне не ўзнікала жадання вярнуцца ў Беларусь або пераехаць у іншую краіну. Перавагай жыцця ў Лондане з'яўляецца яго шматнацыянальнасць. Тут не адчуваеш сябе "іншым". Лондан – добрае месца для жыцця, і я гэтаму рады.

Раман ВАСЮКОВІЧ.

ХОТИТЕ ВЕРЬТЕ, ХОТИТЕ – НЕТ

3 самых счастливых имени для девочек

Люди издавна придают огромное значение именам: не зря же у молодых родителей первым делом интересуются, как они назвали новорожденного. Есть поверье, что бывают счастливые и несчастливые имена, и многие мамы и папы стараются выбрать для чада более «везучее» имя. По астрологическим версиям топ-3 женских имен выглядит так:

Елена

Это имя возглавляет список современных счастливых женских имен. Считается, что Елены легки и подвижны, артистичны, привлекательны для противоположного пола, легко делают карьеру, приобретают друзей и не склонны к меланхолии.

Наталья

Далее по степени удачливости следует имя Наталья/Наталия. По астрологическим характеристикам, Натальи принципиальны, тверды, умеют влиять на окружающих; их высоко ценят за душевные качества. Кроме того, женщины с таким именем обычно являются хорошими супругами. Натальи не пасуют перед трудностями, привыкли добиваться своего.

Татьяна

Татьянам приписывают неиссякаемый оптимизм. Говорят, что именно это качество очень помогает им в жизни. Еще Татьяны обладают активной жизненной позицией, надежны и всегда готовы прийти на помощь. При этом они часто бывают влюбчивыми, им необходимы сильные страсти, но рано или поздно они находят «крепкое мужское плечо», на которое можно опереться. А о том, насколько активны и деятельны Татьяны, можно говорить бесконечно. Среди женщин с таким именем огромное количество ярких личностей, выбирающих совсем не девичьи занятия.

КУЛУАРЫ

Ці чакае «Крумкачоў» жорсткая пасадка?

Адзіны прыватны футбольны клуб пазбавіўся галоўнага трэнера, які прывёў каманду да поспехаў.

З'яўленне «Крумкачоў» у эліце беларускага футбола стала глытком свежага паветра, ускалыхнула чэмпіянатнае «балота». Яшчэ нядаўна паў-аматарскі клуб стараннямі **Алега Дулуба**, які прыйшоў у каманду паўтара года таму, з аўтсайдара першай лігі стаў парушальнікам спакою ў вышэйшай. Але прыхільнікі (якіх станавілася ўсё больш і больш) радаваліся нядоўга.

Пасля ўдарнага пачатку сезона і сенсацыйных перамог над салігорскім «Шахцёрам» (2:0) і сталічным «Дынама» (4:1) аб мінчанах загаварыла краіна. Але дэбютант турніру, які дзяліў на пачатку лета другое месца з дзвюма іншымі мінскімі камандамі, трапіў у чараду няўдач і скаціўся на 10-е месца.

«Крумкачы» не ведаюць смаку перамог з ліпеня. Але гэта не ўсе праблемы. Клуб з самым маленькім (нават мізэрным) бюджэтам у лізе, які саступае па гэтым параметры канкурэнтам у разы і нават у дзясяткі разоў, страціў рулявога. Безграшоўе і цікавасць замежнага клуба да Алега Дулуба сталі прычынамі яго сыходу. 51-гадовы спецыяліст, які быў краевугольным каменем у падмурку перамог прыватнага клуба, узначаліў украінскія «Карпаты», падпісаўшы кантракт аж на 5 гадоў.

Старшыня праўлення «Крумкачоў» **Дзяніс Шунто** на афіцыйным сайце так пракаментаваў сыход Дулуба і перспектывы клуба: «*Хачу супакоіць усіх, каму не абыякавы лёс нашага клуба: жыццё працягваецца, і ўжо сёння мы пачнём будаўніцтва каманды для новага сезона. Гарачку пароць пры выбары галоўнакамандуючага тым не менш мы не маем намеру, трэба ўсё старанна асэнсаваць і прыняць правільнае рашэнне. Варыянты ў галаве ёсць, будзем думаць*».

Акрамя Дулуба сышоў з каманды і яго памочнік **Сяргей Паўлюковіч**, але пра яго пераезд у Львоў гаворка не ідзе, як і аб замежнай камандзіроўцы **Аляксандра Ванюшкіна**, які таксама пакінуў трэнерскі штаб. Да канца сезона «Крумкачамі» будзе кіраваць тандэм **Якаў Залеўскі** і **Васіль Хамутоўскі**.

Што да перспектыў Алега Дулуба, то ён трапіў у клуб з неадназначнай рэпутацыяй. «Карпатамі» валодае самы багаты чалавек Заходняй Украіны **Пётр Дымінскі** (маёмасць, паводле дадзеных "Форбс", – 103 млн долараў). Гаспадар медыяхолдынга ZIK толькі сёлета памяняў шасцярых трэнераў, Дулуб стаў сёмым!

Беларускі спецыяліст так пракаментаваў сваё прызначэнне: «*Гэта цяжкі прамежак часу, калі ў цябе няма магчымасці фарміраваць каманду, бо сезон ужо ідзе. Як быццам самалёт ужо ўзляцеў, а ты спрабуеш на хаду нешта змяніць. У папярэднім клубе я знаходзіўся ў падобнай сітуацыі – прыступіў да працы пасля пятага тура. У такім выпадку нельга рабіць рэзкіх рухаў, нельга ламаць тое, што ўжо зроблена. Усё трэба рабіць пастунова*».

Можна меркаваць, што ў спецыяліста, вядомага сваёй тактычнай пісьменнасцю і ўменнем працаваць з моладдзю, у Львове павінна атрымацца. Бо небагатыя (бюджэт на год – 6 мільёнаў долараў) «Карпаты» цяпер робяць стаўку на маладых мясцовых выхаванцаў, якіх спадзяюцца ўдала прадаць.

Як толькі Дулуб узначаліў «Карпаты», пайшлі чуткі пра тое, што ўслед за ім у Львоў перабяруцца і беларускія футбалісты. Першым было агучана прозвішча **Паўла Савіцкага**, які некалькі гадоў таму падаваў вялікія надзеі. Тым часам клуб, які федэрацыя футбола Украіны аштрафавала на 6 ачкоў, займае апошняе месца ў чэмпіянаце.

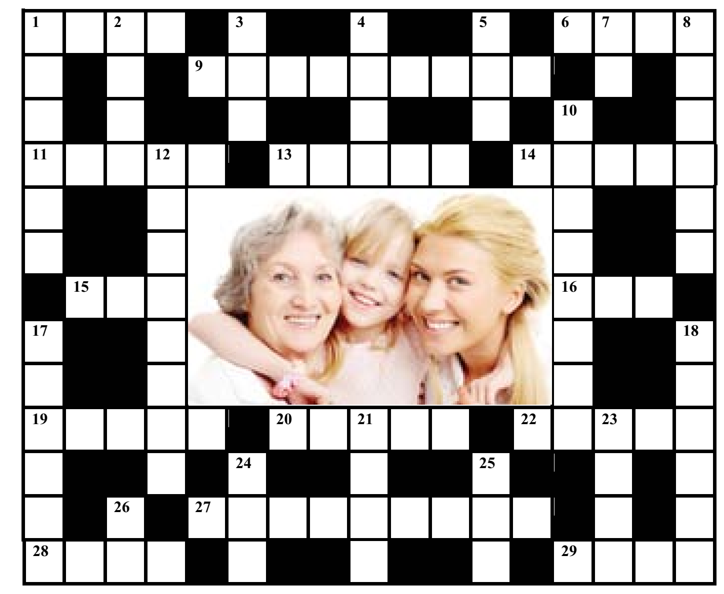
Што да «Крумкачоў», то іх становішча на першы погляд не такое бядотнае: ад зоны вылету мінчан аддзяляюць 8 ачкоў, а да фінішу першынства – 6 тураў. Ці зможа дэбютант, які мае складанасці з фінансаваннем, утрымацца ў эліце? Бо больш вопытныя і знакамітыя канкурэнты напрыканцы сезона, напэўна, жвава накацяць на фініш. Ці атрымаецца ў тандэма маладых трэнераў вывесці каманду, якая не ведае перамог у 8 турах, з піке? Ці не чакае «Крумкачоў» жорсткая пасадка?..

Анатоль ТАРАДАЙКА.

КРЫЖАВАНКА

Мамы светлае імя

(Прысвячаецца Дню маці)

Па гарызанталі: 1.Матчыны ... нікому носу не звярнулі (прык.). 6.Кастрычніцкі ... – зіма бясснежная (прыкм.). 9."Біла ж мяне ... канапляным путам.// Не хадзі ты, дачушачка,//З гэтым баламутам" (прыпеўка). 11.Хацела мамка за пана, ды ... ўзяў (прык.). 13."Аддала ж мяне маці ... за старога// Ды сказала шанаваці,// Як і маладога" (прыпеўка). 14.Кіраўнік грамадска-палітычнай арганізацыі. 15.Бацька з маткай на ... не нагатуюць (прык.). 16.Орган размнажэння ў грыбоў. 19.Забава, задавальненне. 20.У кастрычніку ... у крузе – лета будзе сухое (прыкм.). 22.Надпіс на паштовым адпраўленні. 27."Восень прыйшла знянацку,//Як ... ноччу" – з верша Э.Акуліна "Восень прыйшла раптоўна". 28.Сорак бацькаў на гаду, ... маці на раду (прык.). 29.Сіні колер.

Па вертыкалі: 1.У сваёй маткі ўсе ... гладкі (прык). 2."Падай, мамачка, пілу,//Я рабіначку спілю.//На рабіне жоўты ...,//Мяне кінуў гарманіст" (прыпеўка). 3.Бог вяселля, які праследуе німф сваім каханнем. 4.Пра штонебудзь марна страчанае. 5.Зямельная мера ў некаторых краінах. 7.Старажытнаегіпецкі бог Сонца. 8.Адзінка даўжыні. 10. ..., паздзернік – старажытнаславянскія назвы кастрычніка. 12. Добрая ... адным вокам зерне бачыць, другім – коршака (прык.). 17. ... радуецца вясне, а дзіця – маці (прык.). 18."Я малюю, як горад//апранаецца ў ...,//У кастрычніцкі смутак" – з верша Т.Светашовай "Я малюю паветра". 21.Штучныя крупы з бульбянога крухмалу. 23."Самыя чыстыя ... на свеце.//Твае ..., мама" – з верша Я.Сіпакова "Сялянскія рукі". 24.Талон з касы. 25."Я слаўлю мамы светлае ... –//Пяшчотнае, нібыта яблынь квецень" – з верша М.Ляшчуна "Я слаўлю маму". 26.Мужчынскае імя.

АДКАЗЫ НА КРЫЖАВАНКУ

Па гарызанталі: 1.Дулі. 6.Гром. 9.Матулечка. 11.Татка. 13.Замуж. 14.Лідар. 15.Век. 16.Аск. 19.Уцеха. 20.Месяц. 22.Адрас. 27.Тэлеграма. 28.Адна. 29.Сінь.

Па вертыкалі: 1.Дзеткі. 2.Ліст. 3.Пан. 4.Глум. 5.Акр. 7.Ра. 8.Мікрон. 10.Лістапад. 12.Квактуха. 17.Птушка. 18.Восень. 21.Сага. 23.Рукі. 24.Чэк. 25.Імя. 26.Ян.

Склаў Лявон ЦЕЛЕШ.
г.Дзяржынск.

ХОЗЯЙКЕ НА ЗАМЕТКУ

Заморозка овощей на зиму

Основное преимущество замороженных овощей – это сохранность большей части полезных минеральных элементов и витаминов. Именно при быстрой заморозке овощи по-прежнему остаются полезными.

Сладкий перец. Очень полезная и вкусная заготовка. Можно замораживать целиком для фаршировки, только удалив перед этим сердцевину и семечки. Можно нарезать полукольцами для пиццы, кубиками для супов, рагу и прочих блюд. Единственный недостаток замороженного сладкого перца – это запах. Для перца лучше подойдут пакеты с застежками или плотно закрывающиеся пластиковые емкости, иначе все продукты в морозильнике быстро «пропитаются» его ароматом. Для заморозки лучше выбирать мясистые сорта сладкого перца.

Свекла. В принципе, свекла хорошо хранится и в погребе, да и зимой ее можно купить по приемлемой цене. Но для экономии времени во время готовки поджарки для борща можно заморозить немного натертой свеклы. Раскладываем натертую свеклу по силиконовым формочкам для льда или тонким слоем в полиэтиленовые пакеты.

Помидоры. Помидоры можно замораживать по-разному. Нарезать кубиками и использовать в рагу. Для пиццы выбираем мясистые помидоры. Сначала обязательно необходимо снять с них кожицу, сделав крестообразный надрез и обдав кипятком, нарезать кольцами или полукольцами, разложить на плоскую тарелку и заморозить. Затем просто необходимо сложить замороженные колечки помидоров стопкой, расфасовать в пакеты и использовать, даже не размораживая.

Также еще можно замораживать томатную мякоть, просто необходимо помидоры измельчить блендером или пропустить через мясорубку. Полученную массу необходимо разложить в силиконовые формочки для льда или кексов и заморозить. Зимой при приготовлении достаточно получившиеся «льдинки» добавить в блюдо вместо томатной пасты.

Капуста. Для заморозки хорошо подходит цветная и брюссельская капуста. Цветную капусту необходимо разобрать на соцветия, заморозить на тарелке и только потом сложить в пакеты. Зимой можно сварить до готовности, не размораживая, и обжарить в кляре. Брюссельскую капусту перед заморозкой необходимо просто промыть, просушить и разложить по пакетам. Для приготовления можно просто обжарить на сковородке со сливочным маслом – вкусно и полезно!

Морковь. Для заморозки лучше выбирать молодую и сладкую морковь. Для супов морковь можно нарезать тонкими кружочками и заморозить. Если морковка небольшая, ее необходимо натереть на терке – для поджарки. А еще можно замораживать мелкую морковь целиком, ее добавляяют в рагу или карамелизируют на сковороде с сахаром в качестве отдельного блюда.

Зеленый горошек. Зеленый горошек можно, конечно, и в магазине купить, но если вы выращиваете горох самостоятельно, то обязательно заморозьте. Горох очищают от стручков, перекладывают в пакеты и замораживают. Из гороха отлично получаются гороховый суп и пюре.

Кабачки и баклажаны. Кабачки перед заморозкой нарезать кубиками, предварительно очистив от кожуры и семечек. Они отлично подходят для супов и овощного рагу. А вот баклажаны очень хорошо замораживать тонкими пластинками, после размораживания их просто обжарить и сделать, например, рулеты с начинкой.

Зелень. Петрушку и щавель перед заморозкой просто вымыть и нарезать, а вот укроп лучше сушить, так как после заморозки он теряет свой аромат, а зеленый лук дает не очень приятный резкий запах. Зелень отлично украшает омлеты, супы и борщи.

Замораживайте овощи на зиму и балуйте своих домашних вкусными блюдами с летним ароматом!

ЛЮБОПЫТНЫЕ ФАКТЫ

Анатолий ЮЛИН:

«Если бы у меня тогда были шиповки, как у иностранцев…»

Олимпиада в Бразилии прошла, утихают олимпийские страсти. Но давайте заглянем в историю. Думаю, некоторым эти факты будут любопытны…

В 1952 году в Хельсинки (Финляндия) состоялись XV Олимпийские игры, в которых впервые участвовали спортсмены СССР. В состав сборной команды входили и наши земляки.

Больше всего представителей нашей страны было в легкой атлетике: Михаил Кривоносов, Анатолий Юлин *(на фото)*, Тимофей Лунев, Михаил Салтыков. В фехтовании участвовали Герман Бокун (рапира) и Юрий Дексбах (шпага). Гомельчанин Стефан Михайлов (гребля на байдарке) в последний момент оказался в запасе и в Олимпиаде не участвовал.

Большого успеха добился Анатолий Юлин, который в финале бега на 400 метров с барьерами был четвертым, проиграв совсем немного бронзовому призеру из Новой Зеландии.

С А.Юлиным меня связывала многолетняя дружба, он много рассказывал об Олимпийских играх в Хельсинки и Мельбурне. Так вот в финальном забеге в Хельсинки он был самым низкорослым (172 см). А вообще, благодаря филигранной технике, скоростным данным добился выдающихся успехов. Он был чемпионом Европы, многократным чемпионом СССР. О нем сняли учебный фильм о технике барьерного бега. Анатолий Юлин был тренером сборных СССР и БССР по барьерному бегу, его ученики становились чемпионами мира и Европы.

Что Юлина удивило на Олимпиаде в Хельсинки, так это экипировка иностранцев. Он впервые вживую увидел настоящие беговые шиповки. Отечественная промышленность тогда не выпускала спортивной обуви, и спортсмены заказывали шиповки сапожникам. Можно себе представить качество этой продукции. Зачастую гвозди прокалывали стельку и ранили ступни ног.

«Если бы я пробежал в таких шиповках, как у иностранцев, то наверняка был бы призером Олимпиады», – рассказывал он.

Тимофей Лунев на этой же дистанции пробился только в полуфинал.

Удачно выступил на Олимпиаде-52 Михаил Салтыков. В финале бега на 3000 м с препятствиями больше половины дистанции он лидировал, но на финише был только седьмым.

Неудача постигла Михаила Кривоносова (метание молота) – в квалификации он был с восьмым результатом – 51,15 метра. В финале все три броска не были засчитаны – выходил из круга.

М.Кривоносов реабилитировался на Олимпийских играх в Мельбурне: первым из белорусов он завоевал серебряную медаль, проиграв всего 16 см Г.Конноли (США).

Рапирист Герман Бокун в 1/8 финала одержал четыре победы, одно поражение, занял второе место и дальше не прошел.

Шпажист Юрий Дексбах в квалификации одержал три победы и не попал в 1/8 финала.

В целом дебют белорусов в Олимпийских играх можно считать удачным, они принесли в копилку сборной СССР зачетные очки. Эта Олимпиада была трамплином для освоения новых спортивных высот.

Виктор КОЛЕННИКОВ.
Минск.

ХОЗЯЙКЕ НА ЗАМЕТКУ

4 растения в вашем доме

Комнатные растения разнообразны, среди них можно выделить определенные виды, которые желательно расставлять в конкретных помещениях дома.

1. Например, для кухни, где воздух более всего нуждается в очищении от продуктов горения, подойдет **хлорофитум**. Он уничтожает избыток газа, выделяя кислород. Этими свойствами также обладают **спатифиллум, монстера, молочай**.

2. Если в помещении курят, то поставьте в нем горшок с **кливией**. Уникальные особенности данного растения в том, что его желательно периодически выставлять на свежий воздух. Так оно избавляется от вредных веществ.

3. Для спальни необходимы домашние цветы, не имеющие резкого запаха, который может оказать негативное влияние на сон. Поэтому лилиям здесь не место. Так как во время сна организм особенно нуждается в кислороде, то стоит обратить внимание на **фикус**, чьи большие листья вырабатывают его особенно сильно.

4. Несколько горшков с **орхидеями**, не требующими специфического ухода и цветущими в течение нескольких месяцев, могут украсить любое помещение. Если квартира или дом достаточно большие, стоит обратить внимание на различные сорта кустарников или деревьев. Хорошо смотрятся **монстера, гибискус, пальма, кипарис**.

УСМІХНІЦЕСЯ...

Мужык падняўся зацемна, апрануўся, узяў падрыхтаваныя рыбалоўныя снасці і адправіўся на рыбалку. Прастаяўшы паўгадзіны на прыпынку аўтобуса пад дажджом і ветрам, вырашыў вярнуцца дадому. Хуценька распрануўся, залез пад коўдру і прыціснуўся да спячай жонкі. Тая, не абарочваючыся і не расплюшчваючы вачэй, пытаецца:

– Ну што там – непагадзь?

– Угу…

– А мой жа дурань на рыбалку паехаў!

Рэкламны аддзел:
narodnayav@gmail.com
тэл.: +375 29 8 444 725, +375 29 111 30 77, +375 17 328-66-09

Адрас рэдакцыі: 220030, Мінск, вул.Энгельса, 34а.
Прыёмная: тэл./факс (017) 328-68-71.
nvonlineinfo@gmail.com
http://www.nv-online.info

Падпісныя індэксы:
63222 – для індывідуальных падпісчыкаў,
632222 – для прадпрыемстваў і арганізацый.

Заснавальнік і галоўны рэдактар Іосіф Паўлавіч СЯРЭДЗІЧ

Пасведчанне аб дзяржаўнай рэгістрацыі сродку масавай інфармацыі №947 ад 6 студзеня 2010 г. выдадзена Міністэрствам інфармацыі Рэспублікі Беларусь (пасведчанне аб дзяржаўнай рэгістрацыі №224 ад 6 сакавіка 2000 г.). Надрукавана ў друкарні дзяржаўнага прадпрыемства «Выдавецтва «Беларускі Дом друку». ЛП №02330/106 ад 30.04.2004. Мінск, пр. Незалежнасці, 79. Падпісана ў друк 10.10.2016 у 17.00. Аб'ём 4 друк. аркушы. Тыраж 25 020 экз. Заказ № 3789

9 772071 964000 16079